

homines opinione relicta, III Idus Julias anni 1024 A veniam Christi gratia petebat; qui cum illæsum abire permittens, statim proximum templum ingressus est, Crucifixum continuo, cujus simulacrum orabat, referre ei capite inclinato ob ejus facti gratias, ut ipse et omnes qui aderant clare conspexere. Quo prodigio attonitus, relictis omnibus, monasticam vitam elegit, et in loco qui Vallis-Umbrosa dicitur, juxta Appenninum secessit: inibique disciplinam sub S. Benedicto regulam amictu coloris Veneti instituit. Quam Alexander II et Gregorius VII confirmarunt. Obiit anno Domini 1074, in cœnobio Possiniano, IV Idus Julii, miraculis clarus, ibidem sepultus. Quem cum inter sanctos a Gregorio septimo declaratum vera fama referat, Cælestinus III idem certus approbavit. Cujus successores viri optimi Patres institutum promovere, et hoc ex chronicis Bernardi monachi, et S. Antonini traditur.

Chunradus II imperator Romæ in basilica Vaticana, die Paschæ, VII Kal. Aprilis, a Joanne decimo nono papa, coronatus est, anno 1027, qui Romanos minis terruit Joannem pontificem infestantes, exitium quoque interminatus, nisi a vexando pontifice quiescerent.

Basilius junior Augustus circa Kal. Octobris mortuus est Constantinopoli.

Imperator Constantinus X Aug. solus imperavit annos II, mens. XI.

Anno 1028 Vido Aretinus, vir artis musicæ eruditissimus, novam vocum slectendorum disciplinam, quæ in hunc usque diem observatur, per litteras syllabasque flexuris digitorum lævæ manus adjungendas edidisse fertur, aliaque composuit opera, quorum Trithemius meminit.

Imper. Constantinus X Aug. obiit circa Kalend. Septembris, anno 1029.

Imp. Romanus IV Argyrus Aug. imperavit annos V, menses VI.

Sab Joanne decimo nono, anno Domini 1030, congregatio tertia Sancti Benedicti, quæ Vallis-Umbrosæ dicitur, originem habuit. Eo enim anno prima ejusdem comitia habentur, quibus ipsius auctor et fundator B. Joannes Gualbertus, Florentinus, vir sanctissimus, abbas generalis creatus est. Is adhuc juvenis cum fraternam cædem magna armorum manu ulcisci procuraret, casu hostem obvium in oppido Miniatis habuit. Qui terrore perterritus, illico Joanni supplicis factus, ad ipsius genua procidens

B Anno 1031 in Campania B. Dominicus, mirabilium patratum operum, multorumque fundator cœnobiorum apud Soram jam ferme octuagenarius obiit, atque in monasterio quod postea ab eo nomen accepit sepultus est. Hunc locatum Petrus Damiani vocat, quod ad macerandum interioris amictus asperitate carnem lorica uteretur.

Anno 1031 in Campania B. Dominicus, mirabilium patratum operum, multorumque fundator cœnobiorum apud Soram jam ferme octuagenarius obiit, atque in monasterio quod postea ab eo nomen accepit sepultus est. Hunc locatum Petrus Damiani vocat, quod ad macerandum interioris amictus asperitate carnem lorica uteretur.

Concilia tria sub ejus pontificatu habita, Gerbicense, et Franckofordense, anno 1024, et Auburiense anno 1030.

Joannes autem, cujus vita mirifice laudatur, anno pontificatus sui VIII, mense IX, die X, moritur VI Idus Novembris, anno 1032, sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies duos. Auctores Glaber Rodolphus, et Leo Marsicanus in Historia Casinensi.

NOTITIA DIPLOMATICA.

(JARRÉ, *Regesta pontificum Romanorum*, pag. 357.)

Joannis XIX bullæ sunt scriptæ per manum,

• c • Sergii notarii regionarii et scrinariarii S. R. E. (1, 10, 18)

• c • Rogerii " " " " (2)

• c • Georgii " " " " (3, 5, 9, 19)

• c • Joannis cardinalis et cancellarii vice Petri diaconi (7); cf. bullam apud Ughelli Ital. Sacr. V, 1110.

Data p. m.

• c • Benedicti Portuensis episcopi et bibliothecarii S. apost. Sedis (8)

• c • Benedicti Portuensis episcopi, vice Peregrini, Colonienensis archiepiscopi, bibliothecarii S. Sedis apost. (4)

• c • Bosonis episcopi S. Tiburtinæ Ecclesiæ et bibliothecarii S. apost. Sed. (4, 5, 7)

• c • Petri episcopi Prænestinæ Ecclesiæ et bibliothecarii S. apost. Sed. (6)

JOANNIS XIX PAPÆ EPISTOLÆ ET DIPLOMATA.

giri et munificentiam. Et quia a perfectionis culmine, sæcularibus præpediti negotiis, valde distamus, ex eo nos potissimum ad omnipotenti Deo veniam promereri et gratiam adipisci confidimus, si rectitudinis normam tenentibus et evangelica conversatione pollentibus defensionis et nostro munimine subrogamus. Unde, quia tua dilectio a nostra sublimitate humiliter expetiit, quatenus concederemus et confirmarem vobis vestrisque successoribus in perpetuum episcopatum supradictum cum pertinentiis suis; inclinati precibus vestris, per hujus præcepti seriem concedimus et confirmamus vobis vestrisque successoribus in perpetuum prædictum episcopium, scilicet Portuensis Ecclesiæ, quod positum esse videtur foris prædictam civitatem Portuensem, cui vocabulum est sancti Hippolyti, cum vineis et hortis qui sunt in circuitu ejusdem ecclesiæ, pariter et clausuram (*clausuram de vinea una*), et vineam unam in integrum, sitam in Cardeto, et in Finilia clausuras duas cum vineis, et terris infra se.

Omnia hæc posita in insula majore, imo et ecclesiam S. Mariæ (*parvamque*) pariterque ecclesiam S. Laurentii cum episcopio, et cum cellis, et hortis atque vineis, clausuras quinque; in una quidem est ecclesia S. Petri, et S. Georgii, et S. Theodori; in alia vero est ecclesia S. Viti sicuti a muro, et a (flumine Tiberino) *fluvio Tiberis*, atque limitibus circumdatur, tertia super ripam fluminis, quarta juxta S. Laurentium, et usque in prædium Trajanum. Necnon clausuram de vinea in loco qui vocatur Scarajo, et aliam petiam quæ appellatur Clusura, et vineæ petiam unam in Turre Cucuzuta (*Cucuzina*), et aliam in Monton. Verum etiam et fundum unum in integrum qui dicitur Bacatu (Bacani) cum appendice sua, quæ vocatur Scriptula (*Criptulis*), in qua sunt cisternæ antiquæ positæ juxta eandem civitatem Portuensem, sicuti incipit a primo latere ab arbore quæ dicitur Tramarice (*Tumarice*), dirigitur in Columnella, quæ in campo stare videtur milliario secundo distante ab eadem civitate, et deinde pergente recto itinere per Salariam, et usque ad attegiam piscatoriam, et ex inde remeante ad mare per Buccinam, et circumeunte littus maris usque ad Sanctam Nympham, et usque ad Focem Miccinam, cum locis qui dicuntur Juncera (*Jonceta*) usque ad balnearia, et usque ad locum qui Portus Trajani vocatur, et usque ad palatium qui vocatur Progesta, et usque ad civitatem ipsam vetustissimam cum lacu Trajani. Nec non et castellum aliud minus in integrum cum omnibus ad illud pertinentibus; et in civitate Constantiniana omnia

viam publicam infra ipsum castellum, atque cannetum de ipsa civitate, scilicet monasterium S. (*Aguntii*) Agnetis cum salariis et vineis quæ (in terra, in Cere) infra se habere videtur. Porro et fundum in integrum qui vocatur Palmis, cum casis, vineis, terris et pascuis, extendentem se usque ad Furnum antiquum, qui est juris supradicti episcopii; et in eodem fundo monumentum antiquum, esse videtur, positum via Portuensi milliario ab urbe Roma plus vel minus decimo. Itemque insulam minorem in integrum, cum vineis et casis, seu terris, cum loco qui vocatur Scarajo, qui olim fuit portus Trajani, cohærente eidem fundo Baccani, et cum omnibus ad eum pertinentibus; pariterque et fundum in integrum qui vocatur Judæorum, et fundum qui vocatur Gualdus (*Galdus*) cum omnibus eorum pertinentibus positum juxta prædictam civitatem antiquam, etiam et filum salinæ in integrum, situm in VII filia. Item et in Baccani et in Generula (*Genestula*) fila novem, omnia fila salinarum quæ ad vestrum episcopium pertinere noscuntur; seu et fundum in integrum, qui vocatur Gualdus Major, cum ecclesia S. Aureæ et monumento suo, et terra sementaritia quæ appellatur Planura, in qua cisternæ videntur esse (*constitutum inter flumen Tiberis*) positum infra fluvium, et formam quæ vocatur Arcioni. Nec non et confirmamus vobis curtem in integrum, quæ dicitur Galeria, in qua est ecclesia S. Mariæ cum caminatis seu orticiniis (*tricliniis*), atque diversis cubiculis, et omnibus suis ædificiis quæ infra se et circa se habere dignoscitur, cum omnibus finibus, terminis, limitibusque suis, terris casualibus, silvis, atque panticicis (*Pantonis*) cum ponte, et ipsum rivum qui vocatur Galeria, usque ad flumen, una cum campis, pratis, pascuis, salictis, arboribus fructiferis et infructiferis diversi generis, puteis, fontibus, rivis, aquis perenniibus cum locis ad aquimola facienda, vel cum omnibus ad prædictam curtem, quæ vocatur Galeria, pertinentibus. Simulque pratum in integrum cultum et assolatum, situm in campo qui vocatur Merul, et vadit per montem quem olim detinuit Joannes de Miccina, et hæredes (quondam) Stephani Numemculatoris, et exinde ducitur (ultra viam) per casale quem olim detinuit Joannes de Sergio, et transit (per) aliam viam Carrariam, et venit in casale quem detinent hæredes Transtiberini, sicut per affines marmoreos designatur; et exinde vadit in casale monasterii sanctorum Cosmæ et Damiani, et pergit per fossatum antiquum, quod verni tempore ducit aquam in rivum Galeriæ, (et pergit per medium rivum de Galeria usque) pergentem ad malam de Silva, et revolventem (revolvit se)

dentem ipsam pedicam, ubi sunt fila xxx pergentem juxta fila quæ sunt monasterii (de Mirandi) di Miranda usque in Stagnum Majus, et (tertiam partem prædicti Stagni Majoris et per ripam ipsius per ripam Stagni usque in Bordunariam, et a (pede antiquorum) pede filorum usque in Baccani, et usque in terra de prædicti episcopii, et usque in formam quæ vocatur Arcion., et per ipsam formam usque in rivum qui vocatur Galeria, et ultra Galeriam per formam usque in prædictum primum affinem de Prata Caraci.

Infra hos vero fines loca et vocabula sunt hæc sequentes: Cæsarius, Palmis, Sorbilianus, Pantanum majus, Clusa vetere (vetus curia de Galeria Panianum majus), Meodian (*Rugnosum Mons de Canaparia celsa Longerie*), Ruginosus mons Cannoparius, Celza, Limes major (major campus publicum), Stagnellum maledictum, Ticeli, Piscina Galiarda, Olibastrum, Stagnellum peregrinum cum omnibus eorum pertinentiis. Nec non et confirmamus vobis vestrisque successoribus Perpetualiter quatuor in integrum principales untias, quod est tertia pars de toto stagno majore Portuensi. Itemque concedimus et confirmamus vobis vestrisque successoribus turrem in integrum quæ vocatur de Albo, cum casis, vineis, hortis, terris, campis, pratis, pascuis, silvis, pantanis et rivis, cultis et incultis, vacuis et plenis, et cum omnibus ad prædictam (turrem et Gualdum Longerie) turrem generaliter et in integrum pertinentibus, sicuti affines ejus designant, a primo latere rivus qui vocatur Galeria, et a secundo latere fluvius qui vocatur Tiberis, et a tertio latere Pulverinula, et a quarto latere forma quæ vocatur Arction. Concedimus etiam ipsis hominibus qui pro tempore habitaturi sunt in prædicta Turre, ita ut nullius potestati, nullius ditioni sint subditi, aut alicui homini serviant, aut hostem faciant nisi episcopo, qui jam in dicto episcopio fuerit. Nec non et confirmamus vobis vestrisque successoribus in perpetuum omnes res et facultates, mobiles et immobiles de illis hominibus qui sine hærede et intestati ac subito præoccupati judicio (*judicio Dei*) mortui fuerint, et minime per se ordinare ex eorum facultatibus possunt in loca Portuensem civitatem, vel in insula Licaonia, sive ubicunque vestri episcopii jura esse videntur. Ipsam sanctam matrem Ecclesiam Portuensem constituimus (*atque*), itaque confirmamus (hæredem ita ut episcopus qui per ipsam in jam) habere hæreditatem, qui per tempora in jam dicto episcopio ordinati fuerint, quomodo eis placuerit ordinandi et disponendi habeat licentiam ut non in æternum pereant, sed in quantum poterint eorum semper orationibus (opportunitatibus) adjuventur.

A castaldiones de tota Portuensi civitate, sive de portis vel de navibus, nec non de tota Burdunaria, vel quidquid extra vel infra ubicunque illis pertinuit; de jam dicto ministerio vobis vestrisque successoribus perpetuis temporibus tribuimus (possessionem) possidendam, ita ut quemcunque hominem ibidem constituere volueritis castaldum aut mandatarium, vestræ potestati consistat, et quidquid ex ipso ministerio acquisierit vel habere poterit, vobis vestrisque successoribus deferatur, quidquid vobis placuerit exinde faciendi, tamen si nostro comiti, vel nostrorum successoribus placuerit de illo, quod ad nostrum palatium pertinet, fidelitatem juret. Ipsi namque comites, qui per tempora (ipsam) ibidem fuerint (a nobis vel a nostris successoribus) nullo modo alium castaldum aut mandatarium audeat ordinare vel constituere, præter illos quos vos vel vestri successores ordinatis vel constitutis. Quod si fecerint, vel de jam dicto castaldatico aliquid violenter abstulerint, vel quæ a nobis vobis vestrisque successoribus tradita sunt frangere aut contraire voluerint, unusquisque iv lib. auri persolvat; medietatem vero episcopatui, et medietatem in nostro palatio, et quod ab eis in (*castaldatu*) nostrum castaldionem, vel in (mandatariis) mandatarium ordinatum fuerit evacuetur. Si vero contumax extiterit, usque ad veram (vestram) satisfactionem excommunicatus existat.

Itemque concedimus et confirmamus vobis vestrisque successoribus in perpetuum de civitate Portuense duos piscatores et duos curiales, quales vos vel vestri successores eligere volueritis de ipsis hominibus qui ibidem fuerint, aut inveniri potuerint. Vestræ itaque religiositati hæc omnia in perpetuum concedimus et confirmamus. Item statuimus quod ipsi duo (ipsi namque duo piscatores et duo curiales) ulterius nullam dotationem aut servitium faciant, nec ad placitum distringantur ab aliquo, qui pro tempore in ipsa civitate Portuensi dominatum tenuerit, sed tuæ tuorumque successorum illos submittinus potestati. Item confirmamus vobis vestrisque successoribus casale unum in integrum, quod vocatur Genisianum (in loco qui Maliana dicitur) et Malian. Cum insula modica ultra rivum in ipso loco positum, cum omnibus sibi pertinentibus, positum via Portuensi (in prædicto loco qui vocatur Malliana) juxta Malian. juris monasterii S. Pancracii. Etiam et confirmamus vobis vestrisque successoribus in perpetuum totam insulam quæ vocatur Licaonia, in qua est ecclesia Beati Joannis Baptiste (cum turre et oratorio infra eandem curtem cum) ecclesia Sancti Adelberti cum casis et oratoriis infra eandem curtem, cum hortis et aquimolis pertinentiis suis infra hanc urbem Romam sitam sicuti

cedimus et confirmamus vobis Manum S. Mariæ, A Sanctique Baptistæ Joannis, cum horto vineato, sicuti in chartulas acquisitionis vel offeritionis in Leone piæ memoriæ presbytero fascicula contineri videtur, scilicet domibus, tricliniis et parietinis, una cum porta et puteo aquæ vivæ, seu ategiis, nec non et hortis cum universis arboribus pomarum atque olivarum, posita Romæ regione septima, in loco qui vocatur Proba juxta monasterium S. Agathæ super Sobora, affines vero ab utroque latere viæ publicæ.

Præterea confirmamus vobis vestrisque successoribus in eadem ecclesia horta, cæparia, seu olearia, una cum terra seminaritia quæ ponitur in monte Albino, et aliam terram sementaritiã in integrum cum parietinis, et omnibus suis pertinentiis, positam foris portam Salariam ad clivum cucumeris. B Pari modo concedimus et confirmamus vobis vestrisque successoribus in perpetuum omnem ordinationem episcopalem, tam de presbyteris quam diaconibus vel diaconissis seu subdiaconibus, ecclesiis, vel altaribus quæ in tota Transiberi necessaria fuerit faciendum, nisi forte cardinalis presbyter, vel cardinalis diaconus, vel subdiaconus, vel acolytus sacri palatii Lateranensis efficiatur, (alia vero vobis vestrisque) sed omnia tibi tuisque successoribus, vel episcopis qui a vobis invitati fuerint ordinandi, benedicendi, consecrandive concedimus potestatem, et ne parochia vestra aliquo pervadatur episcopo, fines ejus per hoc nostrum apostolicum privilegium intimare, tuæque ecclesiæ confirmare curamus incipiente C (igitur) quoque primo termino a fracto ponte, ubi unda dividitur (Antonina dicitur, unda ducitur), per murum videlicet Transiberinæ urbis per Septimianam portam et per portam S. Pancratii, per siliicem vero ipsius portæ usque ad pontem marmoreum, qui est super Arronem, et ducente per ipsam siliicem usque ad Paritorium, indeque revolvente per paludes usque in mare, indeque veniente per mare usque ad duo milliaria ultra Farum, et usque in (focem) fontem majorem; indeque remeante per medium flumen majus venit usque ad (Romam in medio) Ramum fracti pontis, qui est juxta Marmoratam, indeque ad medium pontem S. Mariæ, et ad medium pontem, ubi Judæi habitare videntur (solebant), et redit per medium pontem prædictum fractum, ubi jam (undam Antoninam) de unda diximus, qui est primus affinis absque Transiberinis catholicis ecclesiis S. Mariæ videlicet in Transiberi, S. Cæsarygoni, et sanctæ Cæciliæ, vel monasterio S. Pancracii, et sanctorum Cosmæ et Damiani, tamen in prædictis ecclesiis et monasteriis quicquid ibidem ab episcopis necesse fuerit faciendi Portuensibus episcopis, vel ab ipsis invitatis tribuimus potestatem. Itemque concedimus et confirmamus in

possunt, absque illis quas jam diximus Transiberi sitis.

Interea sancientes jubemus, sicuti a nostris prædecessoribus jussum est, ut in flumine toto, qui juxta urbem Portuensem decurrit, nullus audeat molendina aut pontem, præter jussionem tuam vel successorum tuorum episcoporum, juxta priscam consuetudinem, quoquo modo constituere (construere), et cum vel a vobis, vel ab aliis quibus tamen vos faciendum injunxeritis constitutum (restitutum), aut factum fuerit, ipsa molendina vel pons vestro (pontoneis in vestro) arbitrio dispensentur. Per pontem vero civitatis ipsius (de pontone vero per pontem civitatis ipsius) si factus fuerit cum plastro onusto vino vel victu nemo audeat ne hinc illuc, nec inde huc penitus transmeare. Iterum (item) sancientes jubemus ut nullus presb... vel cujuslibet ordinis clericum aliquis audeat de toto præfato episcopatu ad placitum constringere, aut ad contentionem unicam (faciendam) compellere, aut aliquod servitium ab eis requirere, præter episcopos Portuenses, in cujus parochia sunt. Quicunque vero præsumptor sive dux, sive comes, vel vicecomes, aut cubicularius, vel a nostra apostolica sede missus, aut qualiscunque interveniens potestas, quæ de ipsa civitate Portuensi dominatum tenuerint, de quocunque fuerint ordine, prædicta omnia immobilia loca, aut prænommatum castoldatum, vel duos pisces, et duos curiales, vel omnes prædictos clericos a jure et potestate atque ditione præfati episcopii auferre vel minuire veluerit, vel parochiam infringere tentaverit, aut homines in prædicta turre habitantes, vel ubicunque proprietates hujus episcopii mentionata fuerint, ad publicum servitium revocaverit, sciat se compositorum episcopo ipso (sic) qui per tempora fuerit auri purissimi libr. xx et insuper anathemati subjacere.

Statuentes quippe apostolica censura auctoritate beati Petri apostolorum principis sub divini iudicii obtestatione, et anathematis interdictionibus, ut nullus unquam nostrorum successorum pontificum, vel alia quælibet magna parvaque persona ea quæ a nobis ad laudem Dei pro stabilitate vel augmento prædicti episcopii statuta sunt, refragari, aut in quoquam transgredi, aut aliquid exinde minuire audeat, sed sicut superius a nobis statutum vel concessum est, ita perennibus ac perpetuis temporibus sine aliqua minutione permittat finetenus permanere. Si quis autem, quod non optamus, temerario ausu contra hoc nostrum privilegium venire, aut in quoquam ire præsumperit, et sicut superius a nobis statutum est, ita firmiter permanere non dimiserit, et in omnibus non observaverit, sciat se, nisi resipuerit, auctoritate Dei omnipotentis, et beati Petri apostolorum principis, atque nostra, qui ejus fun-

apostolici privilegii in omnibus exstiterit, benedictionis gratiam, vitamque æternam a justo Judice Domino Deo nostro, et ab omnibus sanctis ejus consequi mereatur in sæcula sæculorum. Amen.

Scriptum per manum Sergii sanctæ Romanæ Ecclesiæ scriniarii, mense Maio, indictione VIII.

II.

Joannes XIX Bisantio archiepiscopo Canusino [i. e. Barensi] pallium concedit juraque ejus confirmat.

(Anno 1025.)

[UGHELLI, *Italia sacra* VII, 601.]

JOANNES episcopus, servus servorum Dei, reverendissimo Confratri ac nostro spiritali filio BISANTIO, sanctæ Canusinæ Ecclesiæ a nobis consecrato archiepiscopo omnibus diebus vitæ tuæ.

Convenit apostolico moderamini pia religione pollutibus benevola compassione succurrere, et poscentium animis alacri devotione impartire assensum. Ex hoc enim lucri potissimum primum a Conditore omnium Deo in sideris arcibus præscribitur remuneratio, quando egregia ac venerabilia loca ad meliorem fuerint sine dubio statum perducta. Igitur, quia postulasti a nobis quatenus ob tuam reverentiam, atque amabilem fraternitatem, concederemus et confirmarem cunctis diebus vitæ tuæ præfatum archiepiscopatum sanctæ Canusinæ Ecclesiæ cum omnibus sibi adjacentiis vel pertinentiis, videlicet duodecim episcopatus quemadmodum abolita tempora, scilicet nostris antecessoribus sanctæ memoriæ, decreverant ut archiepiscopus duodecim sub se ordinaret episcopos. Unde nunc juste precantium votis favemus ut et vobis prænominato Bisantio Angelico archiepiscopo consecrarem in præfate ecclesiæ sanctæ Canusinæ cum universis civitatibus, et castellis, hoc scilicet Canusinæ, Bari, Medunco, Juvencio, Melficta, Rubo, Trane, Canni, Minerbino, Aquacta, Monte Melioris, Labelotatum, Cisterne, Bitalbæ, Salpi, Cupersano, Puliniano simul et Catera, et aliarum civitatum atque castrorum sibi adjacentium, vel longe lateque ibi positæ, donec impleatur duodecimus episcopus. Itaque confirmamus vobis omnes fundos et casales una cum casis et vineis, servos et ancillas, una cum massis et massariis atque molendinis, littora cum portu, montibus et collibus, atque planitiis et pratis, simulque plebibus, sive ecclesiis cum omnibus titulis, sive capellis suis. Verum etiam monasteria virorum seu puellarum, tam Græca quam Latina, cum universis ordinibus ecclesiasticis, diaconis, subdiaconis, lectoribus, presbyteris, et omnia, et universa prædia, et possessiones, cultum, vel incultum, atque cum omnibus que dici et nominari rura solent generaliter, et integro pertinentibus, constitutis a termino Apuliæ. Præterea concedimus cum auctoritate beatorum apostolorum principis Petri et Pauli,

humilitate atque reverentia, quia tale hoc tantum pastoralis officium arripere, si sine interiori vigilantia perpendatur, plus est oneris quam honoris; quippe cum propria non sufficit curare, nisi et salubriter gesserit alienum. His ita breviter prælibatis, nunc benigne et in Christo amantissime, esto forma omni bonitate, esto forma cunctis videntibus seu audientibus, imitare suorum vestigia in terris, ut eorum consortes esse mereatis in cælis. Quem vero superscriptum archiepiscopatum Canusinum cum omnibus suis pertinentiis, et episcopos ipsos per manus vestras consecrandi, atque usu pallii per auctoritatem apostolicam utendi a præsentis octava indictione omnibus diebus vitæ tuæ concedimus, atque confirmamus tenendum atque dominandum,

et omni cum Dei timore regendum et gubernandum, ita ut nullus patritius, seu catapanus, atque excubitus, vel qualiscunque honoris seu dignitatis imperialis sit, audeat vel præsumat adjudicare, vel molestare, aut inquietare de ulla re, etiam nullus clericus, nullusque laicus, vel qualibet persona hujusmodi audeat vel præsumat ibidem aliqua molestia vel contraria facere. Statuentes quippe apostolica censura, sub divini judicii obtestatione et anathematis interdictionibus, ut nullus unquam nostrorum successorum pontificum, sive regum, vel imperatorum, ut cujuslibet magnæ, parvæque potestatis audeat interdiceri, vel confringere hoc quod a nobis constitutum et ordinatum est. Si quis autem, quod non credimus, temerario ausu contra hoc nostrum instrumentum, apostolicum privilegium exstiterit, sciat se, nisi resipuerit, auctoritate Dei omnipotentis, et Beati Petri apostolorum principis, et cæteris, anathematis vinculo esse innodatum et a regno Dei alienum, atque cum Juda traditore Domini nostri Jesu Christi, et omnibus impiis sociis sit in infernum. Qui vero pro intuitu custos et observator hujus nostri apostolice privilegii exstiterit, benedictionis gratiam, vitamque æternam a Domino percipere mereatur in sæcula sæculorum. Amen.

Scriptum per manus Rogerii notarii regionarii, atque scriniarii sanctæ Romanæ Ecclesiæ mense Junio indict. octava. Valet.

III.

D Bulla Joannis XIX papæ ad omnes reges, episcopos, duces, comites, etc.

(Circa annum 1025.)

[*Mémoires et Documents historiques de la Suisse*, tom. III, p. 429. Lausanne 1838. 8°]

JOANNES episcopus, servus servorum Dei, omnibus regibus, episcopis, ducibus, comitibus atque omnibus principibus, in quorum potestate Romanense cœnobium videtur habere aliquas ecclesias, aut aliquas terras, salutem a Deo et apostolicam benedictionem.

Precor omnem in commune vestram fraternitatem

mini et defendatis. Si vero aliquis in vestris potestatibus aut terris exstiterit, qui supra dicto loco vel terris ad eum pertinentibus aliquam injuriam aut molestiam inferre tentaverit, rogo vestram in commune fraternitatem ut supradicto loco justitiam et rectum judicium facere studeatis. Si vero contempserint et in sua malitia perseverare voluerint, sciente a nobis apostolica auctoritate excommunicandos atque maledicendos, nec non et a liminibus sanctæ Ecclesiæ arcendos et societate omnium christianorum segregandos, et cum Datan et Abiron, quos vivos terra deglutivit, in inferno demergendos, nisi cito ad emendationem venerint S. Petri Romani monasterii, sique excommunicati atque anathematizati ex parte S. Petri apostoli, qui potestatem a Domino accepit ligandi atque solvendi, qui terras ejusdem S. Petri injuste tenent et nolunt reddere: et illi similiter excommunicati, qui eas celant et nolunt indicare vel manifestare ministris SS. Petri, terras ejusdem. Eruntque miseri in inferno damnati cum Juda, qui Dominum nostrum impiis Judæis tradidit, et cum Pilato, qui ipsum Dominum jussit crucifigi, et cum Herode, qui se ipsum interfecit, cum his sint omnes illi homines damnati, qui terras S. Petri Romani monasterii injuste tenent vel celant; tradat eos Dominus corruentes ante hostes suos, per unam viam egrediantur contra eos et per septem fugiant ab eis et dispergantur per omnia regna terræ, sitque cadaver eorum in escam cunctis volatilibus cœli et estiiis terræ, et non sit qui abigat. Percutiat eos Dominus amentia, et cæcitate ac furore mentis; et palpent in meridie, sicut palpere solet cæcus in tenebris, et non dirigant vias suas, omnique tempore calumniam sustineant, et opprimantur violentia nec habeant qui liberet eos; uxores accipiant et alius dormiat cum eis videntibus illis. Domoſ ædificent et non habitent in eis. Plantent vineas et non vindemient eas. Et veniant omnes maledictiones istæ et multæ aliæ super omnes homines qui terras S. Petri Romani monasterii injuste tenent, vel qui eas celant, nisi cito ad emendationem venerit.

IV.

Joannes XIX Ecclesiæ Silvæ Candidæ possessiones, petente Petro episcopo, confirmat.

(Anno 1026.)

[UGHELLI, *Italia Sacra*, I. 93]

JOANNES episcopus, servus servorum Dei, dilecto filio PETRO, Domini gratia, episcopo Silvæ Candidæ Ecclesiæ, et per te eidem venerabili episcopo successoribusque tuis episcopis in perpetuum.

Convenit apostolico moderamini pia religione pollutibus benevola compassione succurrere, et poscentium animis alacri devotione impertiri assensum. Ex hoc enim lucri potissimum præmium apud Conditoſem omnium Deum promerebimus, quando venerabilia loca opportune ordinata ad meliorem

A scopio ea quæ a prædecessoribus nostris pontificibus, ob restaurationem et restitutionem sacri loci ipsius, et remedium animarum suarum et suorum successorum, in præfatum usum tui episcopii concesserunt atque confirmaverunt, nos, simili clementia præmoniti, et inclinati precibus vestris, per hujus nostri apostolici privilegii seriem concedimus et confirmamus tibi, supradicto filio dilecto Petro episcopo, supradictum tuum episcopatum in integrum cum omni integritate sua, cum universis plebibus, titulis, clericis, capellis, massis, curtibus, fundis et casalibus, villis, vineis, terris, vel omnia quæ sub jure et dominio ejusdem episcopatus adjacere vel pertinere dignoscuntur, in primis

B videlicet massam in integrum, quæ appellatur Cæsarea, cum fundis et colonis suis, qui dicuntur Furculæ, Tondiliani, Martiniani. Item coloniam de Salaro, et de Cortina et de Gradulsi; coloniam de Valle, et de Fontana et de Sancto, et coloniam de Coriliano et de Lauro, simulque coloniam de Casa Nova, colonia de Tribuno et de Masopane, et coloniam de Castanea cupa et de Cobellis, coloniam de Cæsario, sive quibus aliis vocabulis nuncupantur, cum omnibus suis vineis, casalibus et appendiciis; et cum omnibus finibus et terminis, limitibus, scilicet terris, campis, pratis, pascuis, silvis, salictis, arboribus pomiferis, fructiferis et infructiferis, diversi generis, puteis, fontibus, rivis, aquis perennibus, ædificiis, parietinis, arenariis, adjunctis, adjacentibusque suis, et ecclesiam S. Andreae apostoli, infra ipsam massam ædificatam, una cum colonis atque massariis, tributariis et angarialibus, masculis et feminis, filiis et fillabus ac nepotibus ibidem residentibus aut exinde provenientibus, ubi-
C cunque inventi fuerint, et cum omni censu et dationibus atque functionibus, nec non et angariis pertinentibus positis in territorio Nepesino, milliarium ab urbe Romæ viginti, ex corpore patrimonii Tusciæ juris S. nostræ Romanæ (cui Deo auctore præsidemus) Ecclesiæ, et inter affines, ab uno latere, terra monasterii S. Stephani Minoris a S. Petro, et, secundo latere, silva et terra quæ sunt de Joanne grammatico, et a tertio latere, pastoritia Donica, et a quarto latere, massa Claudiana. Itemque concedimus et confirmamus vobis fundum in integrum, qui vocatur Buxus, in quo basilica SS. Rufinæ et Secundæ constructa esse videtur, et fundum in integrum, qui vocatur Artronum, et montem Jordani, cum casis, vineis et terris, silvis, cultum et incultum, una cum servis et ancillis, atque colonis ibidem residentibus utriusque sexus et ætatis, vel cum omnibus eorum pertinentibus, situ, territorio Silvæ Candidæ, et inter affines, a primo latere, terra supradicta S. episcopii, a secundo latere, rivus, qui vocatur Galeria, a tertio latere, Bibaro, a quarto

Pañura, a quarto latere, fundus, qui dicitur Lauret, et a quinto latere, terra et monasterium S. Martini, seu fundum qui appellatur Mons Grundul cum omnibus ad eum pertinentibus; inter affines, ab uno latere, fundus Aquilin, a secundo latere, fundus Palmi, a tertio latere, fundus Montis Aurei, et a quarto latere, fundus Criptulæ, et Bibariolæ atque fundum qui dicitur Oripo, cum omnibus ad eum pertinentibus, inter affines, ab uno latere, bona monasterii S. Martini, et a secundo latere, fundus qui vocatur Insula Sancta, et a tertio latere, curtis S. Petri, et fundus Montis Grunduli, et a quarto latere, insula de curte S. Petri.

Verum etiam fundus qui vocatur Criptulus, et Palmis, cum omnibus eorum pertinentiis, ab uno latere, fundus Fulisanus, et a secundo latere, fundus Lauret, et a tertio latere, terra S. Martini, et a quarto latere, fundus Seriani; in imo, fundus Isidori cum omnibus pertinentibus suis, ab uno latere, terra monasterii S. Martini, a secundo latere Castagnetol, et a tertio latere, Insula Sancta, denique et ipsum fundum Insulam Sanctam, cum omnibus ad eum pertinentibus, ab uno latere, casale quod vocatur Bruce, a secundo latere Donicus, et a tertio latere Musanus, et a quarto latere Sanctus Laurentius de Panti; pari modo fundum S. Basilii cum omnibus ad eum pertinentibus, ab uno latere, casale S. Petri, qui appellatur Pauli, a secundo latere, valis quæ vocatur Intensonosa, et a tertio latere, Barbarol, a quarto latere, monasterium S. Stephani. Porro fundum Panori, cum omnibus suis perti-

nentibus, ab uno latere, fundus Aprunianus, a secundo latere Silva Candida, et a tertio latere, Musanellus, et a quarto latere Camiliar, et a quinto latere turris Aureliana, et silex S. Stephani, cum salinaria, atque fundum Laureti, ab uno latere, terra S. Petri, a secundo latere, terra S. Martini, a tertio latere, mons Miodori, a quarto latere, fundus Oripo, seu casale quod vocatur, Pauli, et fundum Serianum cum omnibus eorum pertinentiis, ab uno latere, terra S. Martini, a secundo latere, Silva Candida, a tertio latere Insula Sancta, et a quarto latere silva S. Petri, nec non casale quod dicitur Castagnolum, ab uno latere sancti quatuor Fratres, a secundo fundus Orbanula, a tertio Mussan, a quarto Massanell, atque silva quæ vocatur Magia, cum omnibus pertinentibus suis, ab uno latere rivus de Galesia, a secundo latere, monasterium Veneris, quod vocatur Huppla Ancilla Dei. Omnes vero illos fundos, et casalicum terris, campis, pratis, pascuis, silvis, cultis et incultis, positus in territorio Silvæ Candidæ, milliarium ab urbe Romæ plus minus duodecim. Verum etiam aquimolum molentem in integrum in vico qui vocatur Galeria, cum omnibus sibi pertinentibus, et terra Similitina, cum vocatur Beatinæ

A sive alium aquimolum in ipso rivo cum omnibus sibi pertinentibus, juris ipsius episcopi. Itemque concedimus et confirmamus vobis omnes plebes et ecclesias, parochiasque cum omnibus eorum pertinentibus vel adjacentiis, scilicet plebem S. Mariæ in Silva Candida cum titulis suis, titulum SS. Joannis et Pauli in Lutino, et titulum S. Angeli in Musano, titulum S. Donati in Majorata, atque plebem S. Gregorii in ipso loco, titulum S. Anastasii in Musano et plebem S. Angeli in Ruscindo cum terris suis, simulque plebem S. Joannis in nono cum terris et titulis suis, titulum S. Martiani in ipso burgo cum terris suis, titulum S. Andræ cum titulis suis, nec non titulum S. Mariæ cum terris suis, titulum S. Nicolai, qui est in castello de monte Depini, titulum S. Mariæ qui appellatur Insirigus, cum terris suis, titulum S. Pancratii cum terris et titulis suis, S. Mariæ in Insula cum terris suis, plebem S. Mariæ Luticæ cum terris suis, insulam S. Joannis cum titulo et terra sua, titulum S. Gregorii in ipso loco; similiter plebem S. Pauli in Formello, cum terris, vineis, hortis, et olivetis atque titulis suis, titulum S. Sylvestri in columna cum terris et vineis suis, titulum S. Angeli in Mubiano cum terris et hortis suis, titulum S. Martini cum terris suis, titulum S. Genesii in Dalmatia cum terris suis, titulum S. Laurentii in Formello cum terris et hortis suis, titulum S. Joannis in ipso loco cum terra sua, titulum S. Petri cum terra sua, titulum S. Angeli in Laureto, titulum S. Valentini in Criptullo; item plebem S. Cornelii in Crapario.

C Et per hujus privilegii nostri et decreti paginam, in perpetuum confirmamus S. prædicto vestro episcopo Silvæ Candidæ, cum terris, vineis, et olivetis et titulis suis, titulum S. Pancratii cum terris suis, titulum S. Mariæ cum terris et prato suo, titulum S. Valentini cum terris et oliveto suo atque prato, titulum S. Donati cum terris suis, titulum S. Mariæ cum terris suis, titulum S. Laurentii cum terris suis, titulum S. Anastasii in Cannetalo, cum terris et vineis suis, titulum S. Viti cum terris suis, plebem S. Pauli cum terris, vineis et juribus suis, titulum S. Sylvestri, et S. Angeli cum terris et vineis, et olivetis et juribus suis, titulum S. Mariæ cum terris et vineis, titulum S. Christianæ cum terris, vineis et silvis suis, titulum S. Georgii, titulum S. Martini cum terris et vineis suis, titulum S. Casiani cum terris et vineis, et familiis tribus, titulum S. Anastasii, cum terris et vineis, titulum S. Justinæ cum terris et vineis, titulum S. Angeli cum terris suis, titulum S. Gregorii cum terris suis et vineis; similiter plebem S. Marcelli in Quarto decimo cum terris et vineis, et oliveto majore atque titulis suis, titulum S. Mariæ in Scrofano cum terris et vineis, titulum S. Stephani in Morsano, titulum S. Martini in

et vineis. Confirmamus etiam vobis casalia et colonias, atque castellum in integrum, qui appellatur Dalmachia; Balneo, Stabla, Massaviliana, vel si qui aliis vocabulis nuncupatur, una cum familiis, mascululis et feminis, seu colonis per singula loca pertinentibus, cum casis; vineis; terris, silvis et pratis, aquis perennibus, vel cum omnibus ad supradicta casalia, et colonias atque castellum pertinentibus, positum in territorio Nepesino milliarium ab urbe Roma plus minus viginti; inter affines ab uno latere via, quæ est inter militiam de turre de Crapacorio et terram de Pastoritia S. Petri, ab alio latere terra de monte Arsitio, et Focapran, qui vocatur Columella, et terra de turre de Crapacorio, quæ appellatur Matera, et a quarto latere terra S. Laurentii, quæ appellatur Salicaria, et rivus qui pergit per Bussetum et Malcan. Itemque concedimus, et confirmamus vobis in perpetuum ecclesiam SS. Rufinæ et Secundæ, sitam Romæ juxta palatium nostrum, cum omnibus ad eam pertinentibus. Etiam concedimus et confirmamus vobis in perpetuum ecclesiam S. Mariæ, cum omnibus suis pertinentibus infra hanc civitatem Romanam, non longe a monte qui Augustus dicitur. Pariter concedimus et confirmamus vobis vestrisque successoribus in perpetuum, sicuti a memorato sanctissimo papa, sive a certis prædecessoribus nostris pontificibus concessa et confirmata fuerunt, videlicet, monasteria quinque S. Stephani Majoris, et Minoris, Sanctorumque Joannis et Pauli, et B. Martini, atque Theclæ, constituta juxta magnam ecclesiam S. Petri, cum omnibus eorum pertinentiis, omnesque consecrationes quæ ibidem sunt, aut in prædicta alma ecclesia S. Petri, aut in cæteris ecclesiis, quæ sunt constitutæ in tota civitate Leonina, et si necessarium fuerit eas consecrare, nullus alius episcopus ad tale ministerium, vel consecrationem accedere præsumat, nisi vos vestrique successores episcopi S. Silvæ Candidæ ecclesiæ in perpetuum.

Concedimus autem et confirmamus vobis vestrisque successoribus in perpetuum S. diem Sabbati ad baptismi sacramentum celebrandum, et totum officium faciendum, in ecclesia B. Petri apostoli, et supra magnum altare, in quo toto ven. altari, seu in confessione, quidquid auri, vel argenti, pallii, vel ceræ, sive aliarum rerum positum, vel oblatum, vel jactatum fuerit, vel vobis oblatum, ab hora videlicet diei tertia, qua ingredi ecclesiam ad ordinandum et peragendum divinum officium vos volumus, et usquequo expletam S. Dominicæ diei missam habueritis per vestros curatores in vestram vestrorumque successorum, remota omni contradictione, deveniat potestatem. Et quia usque ad nostrum tempus in præfata ecclesia S. Petri, a qua pene omnes ecclesiæ doctrinam acceperunt, sicut a magistra et Domina, dies Dominica Palmarum, et dies Cœnæ Domini et Parasceve tam irreverenter

Gloria in excelsis Deo diceretur, et in Parasceve non tam reverenter uti decebat officium ibi fiebat. Condoluitur, et meliorare hoc cupientes per vos vestrosque successores, statuimus ut omni annua die Dominica Palmarum cum processione ab ecclesia S. Mariæ in Turri exeatis, et venientes ad magnum altare S. Petri missam celebretis. Similiter, et omni anno in die Cœnæ Domini vos vestrosque successores missam super eodem Altare S. Petri celebrare, *Gloria in excelsis Deo* dicere, S. chrisma conficere, et quod ad episcopum pertinet, agere volumus, et omni anno die Parasceve supra ipsum altare majus S. Petri totum officium reverenter, ut decet vos vestrosque successores facere volumus, in quibus tribus missis, scilicet in missa Palmarum, seu in missa Cœnæ Domini, et in officio Parasceve, quidquid auri vel argenti, pallii, seu ceræ, vel aliarum rerum supra jam dicto sacro altari S. Petri, sive in confessione positum, aut jactatum fuerit vel vobis oblatum, ab hora qua ipsa missa, et officium inchoata fuerint, et expleta per nostros custodes in vestram, vestrorumque successorum similiter, remota omni contradictione, deveniat potestatem, in quibus quinque diebus si vobis vestrisque successoribus utile visum fuerit aliquem diaconorum nostrorum ministrare ob honorem S. Petri vestram reverentiam volumus petere; potestatem autem ejusdem ecclesiæ S. Petri et supradictorum suorum monasteriorum, et cuncta ecclesiastica judicia ipsorum, seu totius civitatis Leoninæ vobis vestrisque successoribus concedimus et confirmamus, similique modo ad inungendum et consecrandum imperatorem primum vestram et vestrorum successorum episcoporum fraternitatem convocamus, ut quibus regimen totius Ecclesiæ S. Petri et civitatis Leoninæ commissum est ab his primum sit benedictum. Nec non cuncta sacra officia, seu mysteria, quæ nos et successores nostri facere debemus, si ægritudine, vel aliqua cura impediti facere non possumus, tam in supradicta Ecclesia S. Petri, et monasteriis suis quam per totam civitatem Leoninam, per vos vestrosque successores fieri apostolica auctoritate decernimus.

Consecrationem vero altarium ecclesiæ S. Petri et aliorum monasteriorum, nec non consecrationem ecclesiarum, altarium, sacerdotum, diaconorum, seu diaconistarum totius civitatis Leoninæ vobis, vestrisque successoribus in perpetuum, sicut prælibatum est, concedimus et confirmamus. Superque etiam ecclesiæ SS. Rufinæ et Secundæ, cui Deo auctore præsidetis, vobis vestrisque successoribus in perpetuum concedimus et confirmamus etiam ecclesiam S. Adalberti et Paulini cum ecclesia S. Benedicti, et omni sua integritate et pertinentiis, et sicut ad manus vestras hodie tenetis præfata infra hanc civitatem Romanam in insula Lycaonia, ut sit vobis vestrisque successoribus cum veneritis episco-

videtur Portuensem ecclesiam, S. Joannem inter A duos pontes, presbyteros vero et clericos, qui pro tempore in eadem ecclesia S. Adalberti, Paulini, et Benedicti fuerint, ita subjectos vobis esse volumus ut proprios filios ecclesiæ vestræ, et ab omni jure illos subtrahimus, tuæ paternitati tamen eos committentes, ut solummodo vestrum judicium expectent, vestro dominio famulentur, et per omnia vestris rationalibus obsecudent mandatis, ut, quomodo vobis placet, eos ordinare, secundum decet, regere, informare et emendare nostra apostolica auctoritate in perpetuum liceat, prædictis vero omnibus locis, et familiis cum omnibus eorum pertinentibus, sicut superius missa sunt, a præsentis decima indictione, tibi, tuisque successoribus in eodem venerabili episcopio in perpetuum donamus, largimur, concedimus et confirmamus, atque stabilimus perenniter in usum et utilitatem ipsius venerabilis episcopii, et episcoporum qui per tempora tenuerint ipsam ecclesiam. Statuentes quippe apostolica censura, sub divini judicii obstestatione et anathematis interdicto, ut nulli unquam nostrorum successorum pontificum, vel qui publicas functi fuerint actiones, vel alia quælibet magna, parvaque persona audeat vel præsumat aliquid de omnibus quæ supra continentur, contra hoc nostrum pontificale privilegium agere, vel alienare aut auferre, scilicet potius firma atque stabilia perpetuis temporibus, sicuti a nobis statuta et confirmata sunt, decernimus permanenda. Si quis autem, quod non optamus, temerario ausu contra hoc nostrum apostolicum privilegium in quoquam transgressor esse præsumperit vel frangere ausus fuerit, et in omnibus obediens et observator esse noluerit, sciat se auctoritate Dei omnipotentis et domini nostri apostolorum principis Petri, cujus, licet immeriti, Dei tamen dignatione gerimus vices, anathematis vinculo innodatum, et a regno Dei alienum, atque cum Juda traditore Domini nostri Jesu Christi et omnibus impiis socius sit in inferno. Qui vero pro intuitu custos et observator hujus nostri apostolici privilegii existiterit, meritis atque precibus B. Petri apostolorum principis, et SS. martyrum Rufinæ et Secundæ in æthereis arcibus præmia, et benedictionis gratiam atque misericordiam, a justo judice Domino Deo nostro, vitam æternam percipere, et invenire mereatur in sæcula sæculorum. Amen.

Scriptum per manum Georgii notarii regionarii atque scriptoris S. R. Ecclesiæ in mense Decembris, et indictione supra scripta x.

Thebaldus Bell. tren. Ecclesiæ episcopus.

Theobaldus episcopus sanctæ Alban. Ecclesiæ.

Dominicus S. Lavican. Eccl. episc.

Petrus Prænest. Eccl. episc.

Petrus episc. S. Ostiens. Ecclesiæ.

Stenhanus presbyter tituli sanctæ Cæcilie.

Crescentius diaconus.

Joannes subdiaconus

Joannes card. tit. S. Marci.

Joannes Domini gratia diaconus.

Joannes subdiaconus de Mira.

Joannes presbyter tit. S. Callixti in Transtiberim.

Crescentius diaconus.

Rodulphus indignus presbyter, et abbas ex monasterio S. Laurentii, qui ponitur in Clausura.

Joannes presbyter card. tit. S. Grisogoni.

Franco diaconus.

Raynerius diaconus.

Datum xvi Kal. Januarii, per manus Benedicti episcopi Portuensis, et vice Peregrini Colonicens. B archiepiscopi bibliothecarii S. apostolicæ sedis, anno pontificatus domini nostri Joannis summi pontificis, et universalis XIX papæ in sacratissima sede B. Petri apostoli, tertio mense Decemb., indictione x.

Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat prædictam Ecclesiam temere perturbare, aut eas possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel injustis vexationibus fatigare, scilicet omnia integra conserventur eorum pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salva sedis apostolicæ auctoritate. Si quæ igitur in futurum ecclesiastica, sæcularis, vel alia persona, hanc nostræ constitutionis paginam, sciens contra eam temere venire tentaverit, secundo tertiove communita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui careat dignitate, reamque se divino iudice existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine Dei et Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtè subjaceat ultioni. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus, et hic fructum bonæ actionis percipiant, et apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

V.

Joannes XIX in concilio Petrum, episcopum Silvæ Candidæ, accepta virga, de universa terra omnium ecclesiarum Galerix, investit.

(Anno 1026.)

[UGHELLI, *ibid.*, pag. 98.]

In nomine sanctæ et individux Trinitatis, Patris, et Filii, et Spiritus sancti. Amen.

Ego JOANNES divina providentia XIX papa Romanus, sciens pene cuncta oblivioni dari ob nimiam fragilitatem humanam, quæ ad honorem et utilitatem SS. Rufinæ et Secundæ martyrum temporibus gesta sunt, litteris pandenda mandavimus, ut posterius devotionem erga nostra loca cognoscant, et si qui rebelles fuerint, contabescant et erubescant. Defuncto igitur Gregorio episcopo su-

Nicolai de Galeria cœperunt gerere eundem episcopum de presbyteris S. Andreae, presbyteri vero S. Andreae rogaverunt episcopum ut illuc iret, et in prædicta ecclesia S. Andreae altaria ædificaret. Quibus episcopus respondit non debere ibi altaria consecrare, quia de ipsa ecclesia litigatur presbyter S. Nicolai, prius igitur veniant utræque partes ante nos, et legibus finiatur, et tunc si canonice potero, ad servitium S. Ecclesiae faciendum libenter ibo. His auditis reversi sunt, et archipresbytero et cæteris presbyteris nuntiaverunt, qui iterum atque iterum canonice vocati, tandem utræque partes venerunt ante suum episcopum, quorum causam volens prælibatus Petrus episcopus ita finire ut nunquam magis lis inde oriretur, ante nostram presentiam illos conduxit, nos vero residentes in ecclesia S. Sylvestri, quæ est infra palatium Lateranense, una cum Theobaldo Belliternens., Petro Prænestino, Benedicto Portuensi, Theobaldo Albanensi, Petro Ostiensi, Dominico Lavican. Benedicto archidiacono, Crescentio, atque Raynerio, Gregorio diaconibus, Petro card. S. Damasi, Francone card. S. Sixti, Tuidisco card. S. Marcelli, aliisque quamplurimis sacerdotibus, et clericis adstantibus autem Benedicto Primicerio, et alio Benedicto Secundicerio, Crescentio nomenclatore, Petro primo defensore, Stephano Protoscriniario, Joanne Deubaldo Dativo iudice, seu fratre nostro Domino Alberico comite palatii, et Joanne Tocco comite Galeriarum, dictos presbyteros utrarumque ecclesiarum introire fecimus cum paucis laicis Galeranis, videlicet Joanne filio Rodulphi, Baldo; tunc episcopus veniens ad pedes nostros cœpit exponere quomodo, et qualiter, et qua pro causa vocasset eos, et cœpimus causam quærere, quæ illos movebat, tranquilla mente dirinnere et tractare. Quæ cum protelaretur, ut reor, suggestione Spiritus sancti, venit mihi in mentem quod multum lucri episcopus S. Rufinæ haberet de tot sacerdotibus et tam magno populo Galerano, hoc cogitans infra me ipsum, et volens addiscere quantitatem redditus prædictæ Galeriarum, taliter episcopum interrogavi. Credo quidem multum redditus habere episcopum S. Rufinæ de tot sacerdotibus, et tam amplo populo Galerano. Episcopus respondit: A sacerdotibus S. Nicolai **xiv** solidos per annum, et a presbyteris S. Andreae **xxx** denarios consequitur episcopus, nihil amplius. Quod nos audientes maxima tristitia affecti sumus, et relinquentes causam quam tractabamus, omnes uno spiritu, una mente, cogente tanta impietate, ad hoc tractandum conversi sumus. Tunc archipresbyterum vocavimus S. Nicolai cum suis, et syndicum S. Andreae cum suis, quia archipresbyter absens, erat infirmitatis causa, nos taliter aggressi sumus: « Dicite nobis quare tam parum episcopo redditus, et quare vel tertiam non redditis sibi, sicut et alia loca

mine, nullum. » Tunc nos interrogavimus, residentes episcopos, sacerdotes, diaconos, iudices, quid deberet de hoc fieri, et prælibatus episcopus procedens ad pedes nostros, talia cœpit: « Domine, si vestri gratia est, ad eam causam redite, pro qua huc venimus, istam opportuno tempore reservate. » Tunc nos commoti et valde irati contra eum, quia volebat nos proponere quod ipse quærere debebat, diximus: « Miror, cum sis prudens ac potens, quare ecclesiam tuam non sublevas, sed magis opprimis? quare non dixisti hoc per tot dies, et quare illam consuetudinem, quam omnes Ecclesiae habent, non exigis ab ipsis? Mihi adeo non imputabitur quod in ea est Ecclesia: ego eam vobis dedi, si tu non vis tertiam ab eis exigere, ego illam exigam, ut Ecclesia tibi commissa meo et tuo tempore non decrescat. » His verbis Petrus episcopus correptus respondit: « Domine, quid vos et sanctum hoc concilium iudicat, recipere paratus sim. » Tunc ab omni concilio definitum et iudicatum est ut, cunctis postpositis, prius ecclesia S. Rufinæ, et episcopus suus honoretur, et per me de tertia cunctæ Galeriarum episcopus ministretur, refutantibus ea presbyteris, et dare integram promittentibus sibi, suisque successoribus in perpetuum, et sic ad inchoatam causam presbyterum redire, quod et factum est. Nam accepta ego virga, investivi episcopum Petrum, et per se suosque successores de universa tertia omnium ecclesiarum Galeriarum, assuetaque datione, consentientibus presbyteris utriusque Ecclesiae, et refutantibus, atque dare eam promittentibus, ac dicentibus quod se illam prius sponte darent. Iterumque iudicatum est ut sub interdictione anathematis hoc poneretur, et confirmaretur, et factum est, nam nostra iussione, et omnium prædictorum sacerdotum, episcoporum, diaconorum accepta stola Benedictus Portuensis episcopus dixit: Auctoritate Patris, Filii, et Spiritus sancti, et auctoritate B. Petri apostoli, et D. N. Joannis papæ hoc S. concilio præsentis, et auctoritate hujus S. concilii maledicimus, et excommunicamus, et perpetuo anathematis vinculo obligamus, quicumque sacerdotum, sive clericorum, sive laicorum, seu qualiscunque persona mortalium tertiam universarum ecclesiarum Galeriarum Petro episcopo, suisque successoribus aliquo modo contendere præsumperit, vel aliquo modo fraudare disposuerit, et hoc quod de Galeria iudicavimus ab omnibus locis prædicti episcopatus S. Rufinæ, et ab omnibus sacerdotibus, et clericis, vel laicis, et ab omni persona observari sub simili anathemate apostolica auctoritate sancimus, et statuimus in perpetuum, postquam ter a Petro episcopo vel suis successoribus supradicta tertia requisita fuerit, et ab omnibus clamatum est, Fiat, fiat, amen, amen. Et ut diligentius observetur, et clarius cognoscatur, totum per ordinem Gregorio scrivano S. R. E.

tuum valere judico. Petrus Prænestinus episcopus interfui, et in perpetuum valere judico. Ego Benedictus episcopus Portuensis interfui, et in perpetuum valere judico.

Datum XIX Kalend. Januarii per manus Bosonis episcopi S. Tiburtinæ Ecclesiæ et bibliothecarii S. A. S. interfui, et in perpetuum valere judico, Raynerius diaconus de diaconia S. Georgii, et Leon episcopus Ostiensis Ecclesiæ interfui et in perpetuum valere judico. Gregorius S. Lucie interfui, et in perpetuum valere judico. Benedictus episcopus S. Anagninæ ecclesiæ interfui. Joann. episcopus S. Bledanæ Ecclesiæ interfui, et in perpetuum valere judico. Benedictus episcopus Ceren. hoc decretum firmum, et in perpetuum valere judico. Petrus cardinalis tituli S. Marci interfui, et in perpetuum valere judico. Raynerius episcopus Nepesinæ ecclesiæ hoc decretum firmum, et in perpetuum manere judico. Amasus episcopus atque capellanus domini papæ. Franco cardinalis S. Sixti. Benedictus Domini gratia secundicerius S. A. S. Joannes cardinalis tit. S. Marcelli. Crescentius Domini gratia nomenclator S. A. S. Ego Stephanus Dei gratia scrivanius S. sedis apostolicæ scripsi, etc.

VI.

Privilegium Joannis papæ XIX pro monasterio Cluniacensi. — Declarat se confirmare omnia monasteria et loca ad Cluniacense monasterium pertinentia, et ei ab aliquibus fidelibus Christianis, regibus, episcopis, ducibus, seu principibus antea concessa. Prohibet quoque ne quis episcopus, vel sacerdos, pro aliqua ordinatione seu consecratione ecclesiæ, presbyterorum, aut diaconorum, missarumque celebratione, nisi ab abbate Cluniacensi invitatus, veniat Cluniacum; sed liceat monachis Cluniacensibus cujuscunque voluerint ordinationis gradum suscipere ubicunque suo placuerit abbati. Similiter velat ne quis episcopus vel sacerdos possit excommunicare fratres Cluniacenses ubicunque positos. Decernit præterea Cluniacense monasterium omnibus ad se ob salutem confugientibus fore misericordie sinum; et statuit quod si aliquis cujuscunque obligatus anathemate idem monasterium expetierit, sive pro corporis sepultura, seu alterius suæ utilitatis, et salutis gratia, benigniter excipiat oleo medicamenti salutaris fovendus. Denique definit electionem abbatis Cluniacensis pertinere ad congregationem ipsius loci.

(Anno 1027.)

[*Bullarium Cluniacense*, pag. 8.]

JOANNES episcopus, servus servorum Dei, dilectissimo filio ODILONI abbati monasterii quod dicitur Cluniacum, in honore beatorum apostolorum Petri et Pauli consecratum, in comitatu Matisconensi situm, et per te cunctis successoribus tuis abbatibus in perpetuum.

Cum omnium fidelium petitionibus et necessitatibus subvenire debeat apostolicæ charitatis gratia, multo magis his est impertienda ejus beneficii cle-

tas, quo certius constat eos non nisi illa desiderare et expetere quæ sunt ad honestatem sanctæ pietatis, et utilitatem veræ religionis. Et quoties in suæ necessitatis commodis nostrum assensum et solitæ apostolicæ auctoritatis audiverint humiliter requirere præsidium, ultro benignitatis intuitu nos convenit subvenire, et rite pro integra securitate solidare; ut ex hoc nobis quoque potissimum præmium a conditore omnium Deo sidereis arcibus contribuatur. Et ideo quia postulastis a nobis ut præfatam monasterium apostolicæ auctoritatis serie muniremus, et omnia ejus pertinentia perenni jure ibidem inviolabiliter permanenda confirmaremus, et absque omni jugo seu ditione cujuscunque personæ constabilire nostri privilegii pagina studeremus: propterea tuis

flexus precibus, ob interventum domni invictissimi et pii Henrici imperatoris augusti, ejusque remedium animæ, per hujus nostræ auctoritatis privilegium statuentes decernimus, ut cuncta loca et monasteria ad prædictum Cluniacense cœnobium pertinentia, quæ ab aliquibus fidelissimis Christianis, regibus, episcopis, ducibus, seu principibus eidem loco sunt concessa, et ab antecessoribus tuis abbatibus acquisita, Bernone videlicet, Odone, Aymardo, et beatæ recordationis sancto Mayolo prædecessore tuo, vel quæcunque ad eundem locum pertinere videntur, absque ullius contradictione, cum magna securitate debeas possidere, et per te universi successores tui in perpetuum. Necnon sub divini judicii promulgatione et confirmatione, et anathematis interdictione corroborantes decernimus, ut nullus episcopus, seu quilibet sacerdotum in eodem venerabili cœnobio pro aliqua ordinatione, sive consecratione ecclesiæ, presbyterorum, aut diaconorum, missarumque celebratione, nisi ab abbate ejusdem loci invitatus fuerit, venire ad agendum præsumat; sed liceat monachis ipsius loci cujuscunque voluerint ordinationis gradum suscipere, ubicunque tibi, tuisque successoribus placuerit. Interdicimus autem sub simili anathematis promulgatione, ut isdem locus sub nullius cujuscunque episcopi vel sacerdotis deprimatur interdictionis titulo, seu excommunicationis vel anathematis vinculo. Non enim patitur sanctæ sedis apostolicæ auctoritas, ut ullius cu-

juscunque personæ obligatione proscindatur a se cuilibet concessa liberalis libertas: neque ipsius loci fratres ubicunque positi, cujuscunque episcopi maledictionis vel excommunicationis vinculo teneantur astricti. Inhonestum enim nobis videtur ut sine nostro judicio, a quoquam anathematizetur sanctæ sedis apostolicæ filius veluti cujuscunque subjectæ Ecclesiæ discipulus. Si qua vero competens ratio adversus eos quemquam moverit, et hoc aliter determinari vel definiri nequi-

confugientibus, sit misericordiæ sinus, sit totius pietatis et salutis portus. Obtineat in eo locum justus, nec repellatur pœnitere volens iniquus. Præbeatur innocentibus charitas mutuæ fraternitatis, nec negetur offensis spes salutis et indulgentia pietatis. Et si aliquis cujuscunque obligatus anathemate eundem locum expetierit, sive pro corporis sepultura, seu alterius suæ utilitatis et salutis gratia, minime a venia et optata misericordia excludatur, sed oleo medicamenti salutaris fovendus benigniter colligatur. Quia et justum sic est, ut in domo pietatis et justo præbeatur dilectio sanctæ fraternitatis, et ad veniam confugienti peccatori non negetur medicamentum indulgentiæ et salutis. Sit autem omnibus ibi advenientibus causa salutis, hic et in perpetuum divinæ miserationis et pietatis refugium, et apostolicæ benedictionis præsidium. Decernimus præterea et omnino constituimus ut, prædicti loci obeunte abbate, non ibi alius cujuscunque personæ violentia constituatur ordinandus, sed ab ipsa congregatione loci secundum timorem Dei, et institutionem legislatoris Benedicti, pater qui sibi præesse debeat eligatur, atque ad eum ordinandum qualiscunque illi placuerit, advocetur episcopus. Quascunque vero terras nunc tenes, et quas tu tuique successores acquirere potueritis, in perpetuum possidendas concedimus vobis. Si quis autem temerario ausu, quod fieri non credimus, contra hujus nostræ apostolicæ confirmationis seriem venire aut agere tentaverit, sciat se Domini nostri et apostolorum principis Petri anathematis vinculo innodandum, et cum diabolo ejusque atrocissimis pompis, atque cum Juda traditore Domini et Salvatoris nostri Jesu Christi, in æternum ignem concremandum, simulque in voraginem tartareumque chaos demersum cum impiis deficiendum. Qui vero custos et observator hujus nostri privilegii exstiterit, benedictionis gratiam et vitam æternam a Domino consequatur, etc. Amen.

VII.

Joannis XIX epistola ad Popponem patriarcham Aquileiensem.

(Anno 1027.)

[UGHELLI, *Italia sacra*, V, 49.]

JOANNES episcopus, servus servorum Dei, dilecto in Christo fratri POPPONI sanctæ Aquileiensis Ecclesiæ patriarchæ perpetuam salutem.

Cum magna nobis sollicitudine insistit cura pro universis Ecclesiis Dei ac piis locis vigilandi, ne aliquam necessitatis jacturam sustineant, sed magis propriæ utilitatis stipendia consequantur, ideo convenit nos tota mentis aviditate eorundem veterum locorum stabilitatem ac integritatem maxime procurare, et sedulo eorum utilitatem ac subsidia illic contrahere, ut Deo nostro omnipotenti id quod pro

sidereis conseri amoris arcibus remuneratione. Igitur quia postulatis a nobis quatenus patriarchatum sanctæ Aquileiensis Ecclesiæ cum omni suo honore, atque suis pertinentiis totum in unum vobis conferamus, sicuti olim a beato Petro principe apostolorum, nec non Eugenio, atque Gregorio, cæterisque prædecessoribus nostris hujus apostolicæ sedis episcopis decretum est, inclinati namque precibus vestris apostolica auctoritate concedimus, et per hujus nostri privilegii paginam confirmamus vobis vestrisque successoribus patriarchatum sanctæ Aquileiensis Ecclesiæ fore caput et metropolim super omnes Italiæ Ecclesias, quoniam ante omnes constitutam et in fide Christi fundatam fuisse cognoscimus; atque volumus S. Aquileiensem in cunctis fidei rebus peculiarem, et vicariam, et secundam esse post hanc almam Romanam sedem, sicuti olim a beato Petro apostolo concessum fuisse videtur. Insuper vobis vestrisque successoribus, apostolica auctoritate pallium concedimus, quo vos ad missarum solemnias celebranda uti volumus in Natali Domini, ac solemnitate Epiphaniæ, et in quatuor S. Mariæ festivitibus, et in ejusdem Dedicatione ecclesiæ, et in die Natalitii sui, et in Cœna Domini, et in die S. Paschæ, et in Ascensione Domini, et in die S. Pentecostes, et in Nativitate S. Joannis Baptistæ, atque in festivitibus omnium apostolorum, et in festivitate Omnium Sanctorum, et in cæteris omnibus præcipuis festivitibus, nec non in consecratione episcoporum. De rationali autem idipsum præcipimus ut in cæteris festivitibus utamini, quemadmodum et de pallio. Insuper autem vobis vestrisque successoribus apostolica auctoritate universos episcopos S. Aquileiensis Ecclesiæ pertinentes, nec non monasteria . . . atque etiam parochias cunctas eidem patriarchatui pertinentes cum omnibus plebibus, titulis, ecclesiis, seu capellis, castellis, villis, terris cultis et incultis, seu decimationibus eorum cum exitibus, vel redditibus eorum, seu cum omnibus utensilibus eorum, et appendiciis, quæsitis, vel inquirendis, quædici vel nominari possunt, nec non confirmamus vobis vestrisque successoribus insulam, quæ Gradus vocatur, cum omnibus suis pertinentiis, quæ barbarico impetu ab eadem Aquileiensi Ecclesia subtracta fuerant, et falso patriarchali nomine utebatur, de qua multi antecessores vestri, temporibus meorum antecessorum, et multorum imperatorum per multas synodos proclamaverunt, ad quas æmulus tuus multoties synodali sententiæ, et imperiali præcepto vocatus venire renuit, unde interventu etiam et petitione dilecti filii nostri Conradi imperatoris Augusti synodum congregavimus, in qua multi nostrates et Longobardi et Teutonici episcopi, et abbates interfuerunt, ad quam ipse canonicè vocatus venire distulit. Unde iudicio omnium

præfati adjacere, vel pertinere noscuntur, quemadmodum beatissimus Petrus apostolus olim suo discipulo Marco evangelistæ, ejusque sequaci eleganti viro Hermagoræ contradidit. Statuentes igitur apostolica censura sub divini judicii obstatione et anathematis interdictu interdiximus ut nullus unquam nostrorum successorum pontifex, nullusque episcopus, nullaque magna parvaque persona in totis finibus vestri patriarchatus, vel episcoporum vestrorum dominio pertinentium, ordinationem quamlibet facere præsumant, nisi vestro vestrorumque successorum fuerit consensu, quatenus Ecclesiarum ordines cum Dei adjutorio sedule accrescant. Si quis autem, quod non optamus, temerario ausu hujus nostri apostolici privilegii transgressor exstiterit, sciat se auctoritate Dei omnipotentis, et apostolorum principis Petri, et Pauli, et nostra, qui eorum fungimur vice, anathematis vinculo esse innodatum, et a regno Dei esse alienum; qui vero hujus nostræ Epistolæ institutionis in omnibus observator exstiterit, benedictionis gratiam, vitamque æternam, et absolutionem omnium peccatorum suorum consequi mereatur a Deo, qui vivit et regnat in sæcula sæculorum. Amen.

Scriptum per manus Joannis cardinalis, et cancellarii, vice Petri diaconi, mense Septembris, indictione decima (1).

Datum per manus Bossoniæ episcopi et bibliothecarii S. R. E. in mense, et indictione suprascripta, in sacratissima sede beati Petri apostoli, anno IV, Deo propitio, pontificatus D. Joannis summi pontificis et universalis XIX papæ.

VIII.

Joannes XIX Ecclesiæ Tiburtinæ bona juraque, petente Benedicto episcopo, confirmat.

(Fragm. — Anno 1029.)

[UGHELLI, *Italia sacra*, I, 1307.]

Dilecto in Christo ac nostro spirituali filio BENE-DICTO S. Tiburtinæ Ecclesiæ a nobis consecrato episcopo. . . . Imo etiam ecclesias, quas Boso episcopus tuus antecessor isto præsentate anno consecravit, videlicet S. Joannis et B. Juvenalis.

In nomine . . . Pontificatus D. Joannis XIX in sacratissima sede, etc., anno VII, indictione XIV, mense Januarii die VIII, Joannes episcopus S. Tiburtinæ Ecclesiæ, consentiente cuncta congregatione episcopii S. Laurentii martyris Christi, donat cuncto clero venerab. presbyter. omnem medietatem demortuorum civitatis Tiburtinæ ad se pertinentem, in juga presbyterorum jurat, ut sup. pena auri obrutiæ uncia tres. Tedemandus vir et tabellio civitatis scripsit.

(1) Hic loco indictionis decimæ reponenda est in-

A † Joannes episcopus. servus servorum Dei, S. Tiburtinæ Ecclesiæ.

IX.

Joannes XIX in synodo patriarchatum Gradensem, sub potestatem Popponis patriarchæ Aquileiensis contra jus fasque redactum, Ursoni patriarchæ Gradensi restituit,

(Anno 1029.)

[MANSI, *Concil.* XIX, 491.]

JOANNES episcopus, servus servorum Dei.

Si mortalibus inevitabiliter non immineret accidens ex protoplasti parentis vitio deficere, nulla penitus ratio cogeret acta eorumdem servanda futuris sæculis bona ad exemplum, vel improba ad cautelam stylo inextricabili commendare, illa minus idoneum foret auctores præsentis inspicere, et Acta exsequi exarata. Sed quia, ut præmissum est, primi parentis piaculo instantia cæterorum deficere cœpit, provide eorum inventi humanitas, ne secum deperirent Gesta propria ad informationem sequentium sæculorum, vel ad evitacionem, si obscura fuerint, debere adnotari, ut ipsa adnotatio immemores ætates superans significaret quid utile, quidve gestum fuisset inutile, et lucida indagacione verum a falso in tempore opportuno secerneret. Quod si est in sæcularibus negotiis id servari sancitum, cautius, et diligentius in ecclesiasticis est observandum, qui tanto tempestatem sæculi horrent quanto quiete perpetua ardent, tanto inquietudinem refugium mortalium quanto soli viventi Deo in sæcula sæculorum placere desiderant. Cujus rei gratia omnibus S. Dei Ecclesiæ filiis notum esse volumus quod inter Ursonem patriarcham Gradensem, et Popponem Forojuliensem patriarcham, proh dolor! nostris temporibus zabulo ventilante commotum est, et ad quod usque perductum. Conspirante namque Veneticorum populo contra dominum suum ducem, et prælibatum patriarcham fratrem suum, uterque posthabitis dignitatibus et curis, quæ ad se pertinebant, alias se receptorunt, donec sopitis sæcularibus insolentis ad sua repedare quivissent, sicuti postea rei probavit eventus. Interea vero antiquo zelo accensus hostis Forojuliensis patriarcha Poppo Gradensem civitatem adit, petens se recipi a civibus adjutorem confratris sui patriarchæ Gradensis, et amici sui ducis. Cui cum nollent acquiescere per Deum et octo suorum sacramenta firmavit, sicut referente Ursone patriarcha, et quamplurimis Veneticorum nobilibus, ac tum provincialium episcopis didicimus, quod ad salvam faciendam duci et fratri suo patriarchæ ci-

in sacratissima sede B. Petri apostoli tertio, mense

vitatem intraret. Ubi postquam intratum est, oblitus sacramentorum, gentilium more, ut de sæcularibus audivimus, quidquid in ecclesia inventum est, unca manu deprælatum est, duorum monasteriorum sanctimonialia stupratæ ac violatæ a suis sunt, neque monachis peperit. Quin etiam defunctorum corpora quietem desiderantia e propriis tumulis auferens ad civitatem suam inonorata transtulit, reliquias minus tamen quam desiderabat similiter secum devexit, altaria confregit, thesauros abstulit, civitatem aliquibus patronis Gradensem licet destitutam munitam suis reliquit. Cui non sufficiens hæc apposuit iniquitates super iniquitates. (*Psal. LXXIV*, 28), nos suis legatis petiit poscens confirmationem omnium locorum suorum a nobis, et nominatim Gradensis insulæ: quibus cum responderem non sibi juste, et canonice, ac per antiqua privilegia pertinere, dixerunt: Non aliter ea petit dominus noster sibi confirmari, nisi quemadmodum per privilegia vestrorum antecessorum suis antecessoribus et Ecclesiæ suæ confirmata est, et sibi juste et canonice pertinere videtur, ac ipse probare potest, et promittit. His auditis, nec arbitrans eum audere illudere apostolicæ sedi, et magis quia novimus pro hac ratione Ursonem patriarcham a bonæ memoriæ domino Benedicto papa Romam vocatum fassum se venire non posse sub excusatione imperialis timoris, licet legatos suos mitteret petitionibus suis condescendentes privilegium sibi dare filio nostro Petro diacono et cancellario præcepimus. Sed et de insula Gradensi inseri jussimus, sicut audietis. Præterea confirmamus vobis insulam Gradensem cum pertinentiis, sicut juste et canonice per antiqua privilegia vobis et Ecclesiæ vestræ pertinere dignoscitur: et sicut tu ipse juste probare omni tempore potes, et promittis, ita ut secundum Deum tibi eam ordinare liceat. Quod totum in contrarium accidit, quia nec juste sibi pertinere convinctum est: qui vocatus ad satisfaciendum de hoc Gradensi patriarchæ sicut promisit, venire distulit, nec secundum Deum dictam ordinavit insulam, neque antiqua per privilegia eam sibi pertinere, ut promiserat, ostendit. Privilegium, quod scriptum est sub præfata conditione manu nostra corroboratum, per suos remissum est nuntios. Post eorum reversionem nondum expleto triduo nuntius patriarchæ Gradensis supervenit, flebilem nobis repræsentans epistolam, quam cum legissemus magno incore affecti sumus; sed recuperata spe ex eo, quod probare omni tempore justitiam se habere promisit, nuntium nostrum Gregorium fide probatum, et omni eloquentia insignem ad utrumque misimus cum epistolis paterne vocantibus eos ad nostram synodum. Sed Poppo visis litteris commotus.... sicut Gregorius retulit,

A tum est a Gregorio: cui revertenti junxit se Urso patriarcha nos vocatus adiens. Quod cum cognovisset Poppo Forojuliensis patriarcha, monachum quemdam legatum ad nos misit, nulla probabili ratione, nec justa defensione, ut promiserat, munitum. Quem cum retinere audito adventu Ursonis patriarchæ voluissem, fugam arripuit. Veniens autem ante nos patriarcha Gradensis triduo flebiliter questus est. Postea vero congregata synodo in ecclesia B. Sylvestri infra nostrum palatium residentibus nobiscum venerabilibus episcopis Petro Pipernensi, Benedicto Portuensi, Dominico Lavicanensi, Bosone Tiburtinensi, Reginerio Nephensi, Benedicto Cereusi, Dodone Nucereni, Petro Prænestinensi, Joanne Bledensi, Joanne Ortensi, Azo, Amato seu Benedicto episcopis ac diaconibus, Benedicto archidiacono, Crescentio diacono, Petro diacono archicancellario, Crescentio et Rainerio diaconibus et cardinalibus, Stephano, Petro, Joanne et alio Joanne, seu cæteris tam episcopis quam presbyteris, nec non diaconibus, quorum sub tus manus ascriptæ esse subcernuntur; omnes res per ordinem relatæ sunt atque privilegia antecessorum nost., scil. sanctissimi Pelagii, Gregorii et Honorii, Stephani et Gregorii, Leonis, Sergii et Leonis, Benedicti, Adriani, Bonifacii, Romani, Theodori, Anastasii, Joannis, Sylvestri et Sergii ostensa, quorum imitantes quamplurima de eadem Gradensi sede instituta, talem definitionem promeruit, ut privilegium confirmationis judicio nostrorum episcoporum sibi, suisque successoribus de ejusdem sedis stabilitate perpetualiter faceremus. Quod et fecimus, statuentes apostolica censura sub divini judicii obtestatione, ut nulli unquam in tempore prædictum Ursonem patriarcham, ac successores ejus de prædicto patriarchatu Gradensi, sive de rebus, ac possessionibus ejus inquietare, aut molestare præsumant; sed potius sæpius nominatum patriarcham Gradensem cum sua integritate quietum remota omni contradictione ipse, sui que successores perpetuis possideant temporibus, ita etiam ut absque suo suorumque successorum voluntario consensu nulli electionem suorum suffraganeorum facere liceat. Et quidquid ab eis juxta normam canonicam pro commissæ sibi Ecclesiæ cura prolatum fuerit, tam a suffraganeis sibi episcopis, quam a clero et populo custodiri præcipimus. Qui vero hæc, quæ a nobis pio intuitu promulgata sunt, infringere aut in aliquo transgredi præsumperit, omnipotentis Dei iram incurrat, et nostro anathemate confossus pereat, sed et cum diabolo perpetuo damnatus gemat. Qui autem custos et observator hujus nostri apostolici privilegii exstiterit, gratiam mereatur SS. Trinitatis, et nostra benedictione fruatur, ac in sæcula sæculorum lætetur.

Ego Petrus episcopus Hostiensis subscr.

Ego Dominicus episcopus Lavicanensis Ecclesiæ subscripsi.

Ego Benedictus S. Cerensis Ecclesiæ episcopus subscr.

Ego Joannes episcopus S. Ortanæ Ecclesiæ subscripsi.

Ego Raynerius S. Nepesinæ Ecclesiæ episcopus subscr.

Ego Petrus episcopus S. Pipernensis Ecclesiæ subscripsi.

Ego Benedictus episcopus de Portalatina subscr.

Ego Dodo episcopus Nucerenensis subscr.

Ego Azo episcopus Camerinensis subscr.

Ego Joannes episcopus S. Bledanæ Ecclesiæ subscripsi.

Ego Almatius . . . subscr.

Ego Leo S. Ficoclenensis Ecclesiæ episc. subscr.

Ego Monaldus episcopus Ariminensis ex jussione D. Jo. papæ subscr.

Ego Berardus S. Fulgiliensis Ecclesiæ episc. ex jussione D. Jo. papæ subscr.

Ego Benedictus archidiaconus, et vicedominus subscr.

Ego Petrus diaconus S. R. E. et cancellarius sacri palatii subscr.

Ego Crescentius diaconus subscr.

Ego Riginerius diaconus subscr.

Ego Stephanus cardinalis interfui.

Ego Joannes cardinalis tit. S. Marcelli interfui.

Ego Joannes cardinalis S. Marci interfui.

X.

Joannis XIX papæ epistola ad Petrum episcopum Gerundensem de privilegio pallii.

(Anno 1030.)

[FLOREZ, *Espana Sagrada*, XLIII, 430.]

JOANNES episcopus, servus servorum Dei, PETRO venerabili episcopo Gerundensis sanctæ Ecclesiæ et dilecto in Christo filio, perpetuam in Domino salutem et apostolicam benedictionem.

Cum tui amoris causa aliquid agimus, tanto nos placere Deo devotius confidimus quanto tuam conversationem tam evangelicis quam et apostolicis glorificatam testimoniis scimus. Ad ejus namque laudem refertur illud quod dicitur: « Qui manet in charitate, in Deo manet, et Deus in eo. » Si ergo per charitatem in Deo manemus et Deus in nobis, et sine illa Deo placere non possumus, in omnibus nostris operibus sine intermissione illam præferre debemus. Et quia urgente pastoralis sollicitudine

A censi, petitioni tuæ condescendimus, palliumque gestandum duodecim in anno vicibus tibi solummodo concessimus, in Natale videlicet Domini, in Epiphania, in Cœna Domini, in Resurrectione Domini, in die luna Resurrectionis, in Ascensione Domini, in Pentecosten, in festivitate Omnium Sanctorum, in Assumptione sanctæ Mariæ, et in festo sancti Saturnini, in uno concilio diœcesis vestræ. Cujus quoniam indumenti honor modesta actuum vivacitate servandus est, hortamur ut ei morum tuorum ornamenta convenient, quatinus auctore Deo recte utrobique possis esse conspicuus. Itaque vita tua filiis tuis sit regula. In ipsa, si qua tortitudo in illis injecta est, dirigantur; in ea quæ imitentur, aspiciant; in ipsa semper considerando proficiant, ut tuum post Deum videatur esse bene quod vixerint. Cor ergo neque prospera quæ temporaliter blandiuntur extollant, neque adversa deiciant; sed quidquid illud fuerit virtute patientiæ devincatur. Nullum apud te locum odia, nullam favor indiscretus inveniant; districtum mali cognoscant, insontem apud te culpabilem suggestio mala non faciat, nocentem gratia non excuset. Remissum te delinquentibus non ostendas, ne quod ultus non fueris perpetrari permittas. Sit in te et boni pastoris dulcedo, sit et judicis severa districtio, unum scilicet quod innocenter viventes foreat, aliud quod inquietos ferendos a pravitate compescat. Sed quoniam nonnunquam præpositorum zelus, dum districtus malorum vindex existere vult, transit in crudelitatem correctio, iram judicio refrena, et censuram disciplinæ sic discute ut et culpas ferias, et a dilectione personarum quas corrigis non recedas. Misericordem te, prout virtus patitur, pauperibus exhibe. Oppressis defensio tua subveniat, opprimentibus modesta correctio contradicat. Nullius faciem contra justitiam accipias, nullum quærentem justitiam despicias. Custodia in te æquitatis excellat, ut nec divitem potentia tua aliquid apud vos extra viam rationis suadeat audire, nec pauperem de re sua faciat humilitas desperare, quatenus Deo miserante talis possis existere qualem sacra lectio præcipit, dicens: « Oportet episcopum irreprehensibilem esse. » Sed his omnibus uti salubriter poteris, si magistram charitatem habueris; quam qui secutus fuerit a recto aliquando tramite non recedit. Ecce, frater charissime, inter multa alia, ista sunt sacerdotii, ista sunt pallii, quæ si studiose servaveris, quod foris accepisse ostenderis intus habebis. Sancta Trinitas fraternitatem vestram gratia suæ protectionis circumdet, atque ita in timoris sui via nos dirigat ut post vitæ hujus amaritudines ad

XI.

Epistola Joannis papæ XIX ad Robertum regem Francorum de immunitate Cluniacensis monasterii.
(Anno 1024-1031.)

[*Bullarium Cluniacense*, pag. 7.]

JOANNES episcopus, servus servorum Dei, ROBERTO regi Francorum, salutem charissimam cum benedictione apostolica.

Quoniam, o religiosissime rex, multorum jam charitate frigescente, superabundante autem iniquitate, plurimjs in locis non solum ab extraneis, verum etiam ab iis qui filii nomine tenus dicuntur, status Ecclesiæ confunditur, sacræ religionis ordo contemnitur, pietas et forma justitiæ dehonatur, et privilegia apostolica seu etiam regalia præcepta, quantum ad substantiam, illorum temeritate irreverenter cassantur; oportet vestram sublimitatem vigilare, ut in regno vobis Deo auctore commisso catholicæ fidei normam vigorem obtineat, sanctitas et religio contra inimicos veritatis trophæum victoriæ insigniter teneat, et sacer ritus præcedentium Patrum inviolabiliter permaneat, quatenus per hæc et vestra fides plenitudinem bonorum percipiat, et devotio subditorum exinde ad incrementa virtutum magis ac magis proficiat. His enim rei sacramentum non solum a nobis exigitur, quibus pastoralis commissæ est cura, verum etiam et a vobis, cui credita est, cum usuris exigenda maxima pompa et regie sublimitatis potentia. Quod enim sine gravi dicere non valeamus dolore, quibusdam vestrorum execrabili negotio ad sacerdotium introductis, non sufficit injuste acquisita, posthabito religionis ordine, per perimendos terrenæ affectationis luxus distrahere, nisi etiam et ea loca quæ a fidelibus, qui illa ex propriis possessionibus et sumptibus construxere, potestati solius Romanæ Ecclesiæ tradita sunt testamenti auctoritate, ad damnationis suæ cumulum sibi contentur defendere, et suis usibus male applicare; qui profecto ipsum caput discerpere gestiunt, dum membra ab ipso separare volunt, et eos quos ut vernaculos habet injuriis et contumeliis lacessere non desinant, ignorantes utique miseri quod hujus sanctæ sedis decreta ita pia fide a filijs matris Ecclesiæ accipienda sunt, et veneranda, ut tanquam regulæ canonum ab eisdem absque ullo scrupulo admittantur, ut pote quæ de omni Ecclesiæ fas habeat judicandi, neque cuiquam liceat de ejus garrire decreto, nec judicare judicio. Cujus judicii sententiam eo magis oportet a nemine dissolvi, quo certius apostoli constat illam Petri firmitate et auctoritate solidari. Ait enim quodam in loco Leo papa venerabilis et sanctæ institutionis doctor admirabilis: Non sumus inveni-

A hoc privilegium apostolica auctoritate filio nostro charissimo Odiloni et sibi succedentibus in perpetuum facere volumus; quod vestræ nobilitati idcirco cum his litteris mittimus, ut vestris vestrorumque sacerdotum vel optimatum in auribus recitetur, præceptoque regali et auctoritate firmetur, corroboretur, et auctorizetur; ut nullius cujuscunque sacerdotis vel principis persona contra hoc apostolicæ auctoritatis decretum in perpetuum garrere vel mutire audeat, ne apostolico percussus anathemate districtæ ultionis pœnas luat, et regalis transgressor præcepti cum suppliciis infernorum exsors etiam fiat temporalium bonorum.

XII.

Epistola Joannis XIX papæ ad Gauslenum episcopum Matisconensem pro tuenda libertate et immunitate monasterii Cluniacensis ab omni jurisdictione episcopali.

(Anno 1024-1031.)

[*Bullarium Cluniacense*, pag. 8.]

JOANNES episcopus, servus servorum Dei, GAUSLENO episcopo Matisconensi, salutem charissimam cum benedictione apostolica.

Cui, Deo auctore, præsidemus reliquarum Ecclesiarum caput et cardo sancta Romana Ecclesia tanto intolerabilius patitur quodcunque sibi ingeritur dedecus quanto unitati suæ is, a quo ingestum est, videtur propinquior. Ex quo ad episcopalem gloriam deductus es, Romanæ Ecclesiæ filius et discipulus visus es, et tam a nobis quam ab antecessoribus nostris amodo sic computatus es; nunc vero nescimus qua nova temeritate illectus, inextinguibili cupiditate accensus, matri tuæ repugnans, et contra nos, meritis apostoli Petri magistrum tuum, levas calcaneum, cum cœnobium Cluniacense, cunctis pene nationibus sanctitate præfulgens, nec non apostolicis privilegiis fultum et ab omnium ditione subtractum, solius principis apostolorum et vicariorum suorum judicio reservatum, commoves, venerandum etiam infidelibus Patrem domnum Odilonem, abbatem irreverenter appetis, fratres ibidem degentes pro adipiscenda perpetua transitoriam quietem optantes sollicitas, apostolica privilegia cassare contendis. Quod ita accipimus quemadmodum si ipsa membra nostra avidè discerpere quæreres; et quod sine ruina tua esse nequit. Cave caute vel jam monitus animæ, et nostrum monasterium singulare nobis relinque ne, dum particeps ejus contra nos esse cupis, ordinis nostri exsors apostolica auctoritate efficiaris. Si vero aliqua competens ratio adversus eum te commovet, nostrum judicium sub quo solo manet confidenter quære nos nempe qui eum tam a te quam et ab omnibus

CHARDO archiepiscopo Lugdunensi, salutem charis-
simam cum benedictione apostolica.

Gauslenum Matisconensem suffraganeum vestrum,
Cluniaeensis monasterii nostri ordinationem et con-
secrationem avide contra privilegia apostolica usur-
pare quærentem, valde dolemus, ex eo magis quod
tantorum apostolicorum excommunicationum reus
sola cupiditate factus est. Et quia pro amore sancti
Petri, cujus singulare monasterium est, suæ parti
favisse et favere vos intelleximus, gratias vobis apo-
stolicis benedictionibus referimus cumulas, et ut
incessanter faciatis, petimus. Sub quæ etiam roga-
mus ut eidem episcopo interdicatis, sicut nos litteris
nostris fecimus consecrationem, ordinationem, vel
aliquod jus in nostro monasterio quærere, ne dum
hoc injuste appetit, quod justè sibi licet pro sua in-
obedientiâ, iterata tantorum Patrum querela, apo-
stolica auctoritate careat.

XIV.

*Joannes XIX monasterii Fuldensis privilegia, petente
Richardo abbate, confirmat.*

(Anno 1031.)

[DRONKE, *Cod. diplom. Fuld.*, 531.]

JOANNES episcopus, servus servorum Dei, dilecto
in Christo filio RICCARDO, abbati venerabilis mona-
sterii Salvatoris nostri Jesu Christi et sancti Boni-
facii martyris, siti in loco qui vocatur Boconia juxta
ripam fluminis Fuldæ, et per te omnibus tuis suc-
cessoribus.

Congruis apostolice moderamini pia religione pol-
lentibus benevola compassione succurrere et po-
scentium animis alacri devotione assensum præbere.
Igitur, quia postulasti a me, fili charissime, quate-
nus prædictum Fuldense monasterium privilegii sedis
apostolicæ infulis decoretur, ut sub jurisdictione
sanctæ Romanæ Ecclesiæ specialiter constitutum
nullius alterius Ecclesiæ jurisdictionibus submit-
tatur: idcirco piis desideriis faventes hac nostra au-
toritate id quod exposcimus effectui mancipamus.
Commendamus itaque tuæ fidei et discretioni præ-
fatum monasterium cum omnibus rebus mobilibus
et immobilibus sibi pertinentibus quas nunc habet,
vel in futurum Deo auxiliante habebit. Concedi-
mus etiam atque donamus vobis monasterium Sancti
Andrææ, quod vocatur Exailum, situm juxta basilicam
sanctæ Mariæ ad Præsepe, cum omnibus man-
sionibus suis. Monasterium ergo Fuldense, quod
sanctus martyr Christi Bonifacius primitus con-
struxit, et pluribus ornatibus ac prædiis ditavit re-
rumque ac principum defensionibus munivit, cum

filiam. Tibi ergo, fili charissime, inter omnes abbates
Galliæ et Germaniæ primatum sedendi et judicandi
et concilium cum cæteris abbatibus habendi conce-
dimus. Nulli episcoporum, archiepiscoporum, pa-
triarcharum temere, nisi a vobis accepta licentia,
super altare vestri patrocinii missarum sollemnia
celebrare liceat. Nullius persona principis neque
totum neque partem de rebus ejusdem monasterii
alicui mortalium subdere vel in beneficium præstare
audeat, excepto solo abbate, qui legittima beneficia
viris ac ministerialibus suis præstare habet; sed
soli Romanæ Ecclesiæ specialis filia Fuldensis Ec-
clesia libere atque secure deserviat. Si, quod absit!
aliquis abbas de vestro monasterio aliquo crimine
infamis fuerit, præcipimus ut pulsationis iudicium
non sentiat, donec a nostra apostolica sede audia-
tur. Liceat etiam tibi, charissime fili, tuisque suc-
cessoribus abbatibus ejusdem monasterii, episcopo-
rum more, apostolicam sedem ad defensionem tui
tuæque Ecclesiæ appellare, et contra omnes æmulos
vestros Romanæ majestatis scuto vos defendere.
Præterea ob amorem et reverentiam venerabilis
Fuldensis Ecclesiæ tibi, frater charissime, tuisque
successoribus abbatibus usum dalmaticæ et sanda-
liorum in celebratione missæ concedimus, ut et in hoc
præ cæteris nostri amoris privilegio specialiter in-
signitus appareas. Decrevimus quoque deliberantés
ut congruis temporibus nostræ pro vobis sollicitu-
dini intimetur qualiter religio monastica regulari
habitu dirigatur et concordia fratrum studio eccle-
siasticæ professionis custodiatur, ne forte, quod
absit! sub hujus privilegii obtentu animus gressus-
que vestræ rectitudinis a norma justitiæ aliquomodo
retorqueatur. Interdicimus etiam, secundum peti-
tionem sancti Bonifacii et decretum Zachariæ ante-
cessoris nostri, ne ulla femina idem venerabile mo-
nasterium ingrediatur. Sed et hoc summopere præ-
cipimus et commonemus, ut nullus hominum de
redditibus et fundis vel decimis cæterisque fidelium
oblationibus seu familiis ad hospitale pauperum vel
ad portam hospitem pertinentibus aliquid auferat,
vel in beneficium suscipere præsumat; sed, sicut
beatissimus Christi martyr Bonifacius instituit, om-
nia sint rata et ordinata, tam ea quæ ad usus fra-
trum quam ea quæ ad diversos officiorum cultus
pertinere videntur. Super hæc omnia constituimus
per hujus decreti nostri paginam, ut quicumque cu-
juslibet Ecclesiæ præsul vel quacunque dignitate
prædita persona hanc nostri privilegii chartam,
quam auctoritate principis apostolorum firmamus

XV.

Epistola Joannis XIX ad Jordanum Lemovicensem episcopum, cæterosque Galliarum episcopos, de S. Martialis apostolatu.

(Anno 1031.)

[MANSI, *Concil.* XIX, 417.]

JOANNES episcopus, servus servorum Dei, JORDANO episcopo, et ejus clero cunctisque episcopis Galliarum, salutem charissimam cum benedictione apostolica.

Ad pastorem quidem sollicitudinem pertinet, cum aliquid controversiæ in Ecclesia oritur, antequam vires recipiat, falcastro severæ linguæ exstirpare radicibus, et ea superserere tam divinis quam sanctissimis exemplis quæ messem Dei faciant et lætificent. Cur enim talia suscepimus, propalabunt subjecta. Beatissimus quidem Martialis, sicut in gestis ejus reperimus, docente Christo in mundo et præcipiente, a Petro apostolorum principe baptizatus est, et tanto sancti Spiritus igne inflammatus ut ex eo derelictis parentibus soli ipsi Filio Dei servire eligeret, et hunc Magistrum et Dominum, Petro apostolo confirmante, cujus sanguine cretus erat, desideraret: quod et factum est. Nam in resuscitatione Lazari præsens aderat, in cœna interfuit, in lavatione pedum ministravit. Post passionem vero, quando putabant se spiritum videre, palpare manus et latus Thomam vidit. Quando apostolis dictum est: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti* (Matth. xxviii), etc. *Accipite Spiritum sanctum; quorum remiseritis peccata, remittantur eis, et quorum retinueritis, retenta sunt* (Joan. xx), audivit. Ascendentem in cœlum vidit, Spiritum sanctum in igneis linguis descendantem et vidit et accepit, omnibusque linguis est usus. Deinde principi apostolorum adhæsit, utpote carne propinquus et baptisate filius, a quo, præcipiente Christo ad prædicandum provinciis Galliarum est destinatus, ubi infinitum populum a cultu idolorum removens, Christo sua doctrina dedicavit; quam piam sanctamque, tam gravitate et pietate morum, quam resuscitatione mortuorum, recuratione claudorum, cæcorum illuminatione, et omnium mirabilium perpetratione confirmabat.

Huic modo quidam vestrorum, ut audivimus, detrudere præsumunt, quasi nihil sit ei commune cum apostolis, sed confessoribus. Hi vero non loqui, sed insanire videntur, quia gravati fascibus peccatorum, in cœlis judicare contendunt. Petrum denique nostrum, cui claves cœlorum commissæ sunt, confessorum dicimus, quia Christum confes-

alus apostoli Pauli, et Barnabas, et quamplures. An forte nolunt hos recipi inter apostolos, eo quod ab apostolis sint electi et missi, qui Martialem, eo quod non sit de duodeno numero, apostolica dignitate nolunt clarum videri?

Non putant alios apostolos, nisi illos duodecim; et ubi est quod dicit apostolus Paulus Philippensibus? *Necessarium autem existimavi Epaphroditum fratrem, cooperatorem, et commilitonem meum, vestrum autem apostolum, et ministrum necessitatis meæ, mittere ad vos* (Philipp. ii). Silam quoque et Judam ab apostolis apostolos nominatos invenimus. Anglorum enim Ecclesia usque haectenus beatissimum Gregorium, quem nos confessorem dicimus, proprium suum apostolum nominat. Romani pontifices, quia vice apostoli funguntur, apostolici nominantur. Cum igitur apostoli nomen non sit numeri, sed suffragii, quicumque revelante Deo ad prædicandum mittitur, et sua pia exhortatione et exemplo commissum sibi divinitus populum a potestate diaboli liberat, non incongrue apostolus dici potest, quia apostolus *missus* dicitur.

Nos vero, in firma petra ædificati, hunc de quo loquimur Martialem, utrum inter confessores, an inter apostolos, Jesus Christus Dei Filius, cui corporaliter adhæsit, et cujus gloriam vidit et benedictione est usus, annumeret; apostolum nominari posse definimus, et æque apostolica officia in divinis mysteriis exhiberi sibi censemus: nec de illius beatitudine dubitare quemquam posse confidimus, qui sibi respondente nomine sacris operibus apostolicam dignitatem subtrahere invidiose conatur. Ut autem reverentia et celebritas tanti apostoli in toto terrarum orbe excelsius recolatur, ædificatum et dedicatum est a nobis in ejus honorem pulcherrimum altare in basilica Sancti Petri apostoli Romæ ad meridianam templi memoria devotissime veneratur, et præcipue in die natalitii ejus, quod est pridie Kalendas Julias, quotannis dulcius recolitur.

XVI.

Joannis XIX epistola ad S. Odilonem Cluniacensem abbatem. — Redarguit quod Lugdunensem archiepiscopatum recusaverit.

(Anno 1031.)

[MANSI, *Concil.* XIX, 418.]

JOANNES episcopus, servus servorum Dei, ODILONI abbati, salutem charissimam cum benedictione apostolica.

Docente beatissimo Gregorio, multa videntur bona, et non sunt. Verumtamen cum dicatur, si rogas, audies: quia omnia tua quæ videbantur bona, bona

mus igitur injuriam sanctæ Ecclesiæ Lugdunensis A
petentis te in conjugium, quia competebat : cui
etiam salivam in facie jecisti. Omittimus injuriam
sanctæ plebis, cujus regimen, parcendo soli vitæ tuæ,
refugisti, et refugis. Tacemus quod auctoritatem
tactorum præsulum monentium, et rogantium ad
episcopalem dignitatem accedere, posthabuisti, quod
sanctæ Romanæ Ecclesiæ et nobis inobedientem te
reddidisti, et inultum relinquere nec debemus, nec
possumus, nisi forte obedientia diluat quæ inobe-
dientia maculavit, satisfactione purgetur quod
transgressionem inquinatum est, id est, nisi expeti-
tum regimen jam dictæ Ecclesiæ, quod inobediendo
usque hactenus sprevisisti obedienter susceperis;
quid amaritudinis, vel severitatis erga meritos sciat
Romana Ecclesia injicere, senties. Nam hoc sacrum B
regimen sicut a nullo est temere usurpandum, ita
petente Ecclesia a nullo tuo simili est vitandum.
Quoniam tantorum perditionis reus eris, quantum
saluti exemplo et doctrina prodesse potuisses. Nota
loquimur, et quæ te scire pleniter conflüimus. Ideo-
que taceat jam charta, et lingua loquatur, verum
episcopi Gaudfridi, cui luce clarius voluntatem meam
reserandam tam tibi, quam confratribus tuis, et
omni Ecclesiæ commisimus. Vale (2).

XVII.

*Litteræ absolutionis Hugoni Antissiodorensi episcopo,
a Joanne XIX concessæ.*

(Anno 1032.)

[MANSI, *Concil.* XIX, 419.]

JOANNES gratia Dei Romanæ sedis episcopus, uni-
versis in orbe terrarum Ecclesiæ filiis.

Nullum in Ecclesia catholica majus potest esse
nefas quam existimare alicujus nævum criminis,
præcipue pœnitentis, quod non queat dissolvere con-
cessa Petro a Domino clavis. Debemus enim ante
oculos mentis revocare lapsum ipsius primi pastoris
qui, dum Magistrum negavit, protinus ut pœni-
tuit, non solum gradum, vel dignitatem apostolici
culminis non amisit, sed potius sui ovis custo-
diam Christus illi postmodum evidentius assignavit.
Quod nihil aliud, ut credimus, quam lapsorum me-
dicina fuit. Proinde fratri nostro Hugoni Antissiodo-
rensi præsuli, Deo et nobis sua peccata confitenti,
sesequæ culpabilem reddenti, plenariam a Deo polli-
cente promittimus consequi indulgentiæ veniam, D
secundum sponsonem ejusdem, qua dixit : *Non
veni vocare justos, sed peccatores ad pœnitentiam*
(*Matth.* ix). Ideoque nobis debet effici charissimus,
quia Dei timore correptus, apparet humillimus, et
quia in talibus requiescit Deus (5).

XVIII.

*Joannis XIX papæ ad Bardonem archiepiscopum
Moguntinum epistola.*

(Anno 1032.)

[GUDENI, *Cod. diplom.* I, 15.

JOANNES episcopus, servus servorum Dei, confratre
et coepiscopo BARDONI, sanctæ Moguntinæ Ecclesiæ
venerabili archiepiscopo, perpetuam in Domino sa-
lutem

Licet omnibus Christianis sit conveniens charita-
tem Christi sequi, a quo nomen ducunt, qui in tan-
tum nos dilexit ut proprio sanguine a potestate dia-
boli liberaret, nos præcipue, qui sacerdotali digni-
tate fungimur, ita per omnia sequi charitatem debe-
mus ut secundum divinum eloquium proximum
sicut nos ipsos diligere demoustramus.

Quod sequentes sanctissimi antecessores nostri,
decus sacratissimum, singulariter in sede beati Petri
apostoli prægulantibus divina providentia adin-
ventum, pallium scilicet, gestandum inter missarum
solemnia dignitatis et sanctitatis insigne et ad uni-
versorum honestorum morum cultum aliis coepiscopis,
quos benigna opera cæteris clariores reddide-
runt, indulgere honestum visum est certis festivi-
tibus. Hoc vero quia petiit fraternitas vestra, et an-
tecessorum vestrorum ducit exemplo gestandum,
vobis certis festivitibus, et subjectis concedimus,
videlicet in die Natalis Domini, in die Epiphania, in die
Cœnæ Domini, in die sancto Paschæ, et in Ascen-
sione Domini, in die sancto Pentecostes, in festivi-
tibus sanctæ Mariæ, in Natalitiis apostolorum, in
festivitate sancti Martini et sanctorum Lamberti,
Albani, Sergii, Bachi, Aurei et Justinæ, in Ordina-
tione suffraganeorum tuorum episcoporum et cleri-
corum, in die Natalis vestri et in Dedicatione eccle-
siæ vestræ.

Crucem ante vos portandam fraternitati vestræ
concedimus, et in stationibus festivis super equum
equitandi licentiam damus. Et si quid in Ecclesia
vestra, vel suffraganeorum vestrorum acciderit,
quod judicium apostolicum vel apostolici legati
præsentiam competenter expetat, et tanta necessitas
vos urgeat ut exspectare nulla ratione valeatis, no-
stra vice terminare, vos apostolica auctoritate judi-
camus, servata tamen in hoc, et in supra scriptis
ca mensura qua antecessores vestros usos esse per
privilegia sanctissimorum antecessorum nestrorum
cognoveritis. Quarum dignitatum honor cum mo-
desta actuum vivacitate servandus est. Hortamur
tamen ut ei cuncta morum vestrorum ornamenta

conveniant, quatenus auctore Deo recto utrobique A
possis esse conspicuus.

Itaque vita tua filiis tuis sit regula; in ipsa, si
qua tortitudo illis injecta est, dirigant, in ea quid
imitentur aspiciant, in ipsa se semper considerando
proficiant, ut tuum post Deum, videatur esse bonum
quoad vixerint. Cor ergo neque prospera quæ tempo-
raliter blandiuntur, extollant, neque adversa deji-
ciant, sed quidquid illud fuerit, virtute patientiæ
vincatur.

Iram judicio refrena, et mensura disciplinæ sic
utere ut et culpas ferias, et a dilectione personarum
quas corrigis non recedas. Misericordem te, prout
virtus patitur, pauperibus exhibe, oppressis defensio
tua subveniat, opprimentibus modesta correctio
contradicat. Nullius faciem contra justitiam accipies, B
nullum quærentem justa despicias. Custodia
in te æquitatis excellat, ut nec divitem potentia sua
aliquid apud vos extra viam suadeat rationis audire;
nec pauperem de se sua faciat humilitas desperare,
quatenus Deo miserante talis possis existere qua-
lem sacra lectio præcipit, dicens: *Oportet episcopum
irreprehensibilem esse.* Sed in his omnibus uti
salubriter poteris, si magistram charitatem habue-
ris; quam qui secutus fuerit, a recto aliquando tra-
mite non recedit.

Ecce, frater charissime, inter multa alia ista sunt
sacerdotii, ista sunt pallii, et prædictarum virtutum:
quæ si studiose servaveris, quod foris accepisse
ostenderis, intus habebis. Sancta Trinitas fraterni-
tatem tuam gratiæ suæ protectione circumdet; at-
que in timoris sui viam nos dirigat, ut post vitæ
hujus amaritudinem, ad æternam simul pervenire
dulcedinem mereamur.

Scriptum per manus Sergii notarii regionarii et
scriniarii sanctæ Romanæ Ecclesiæ, mense Januario,
indictione quinta decima.

XIX.

*Joannes XIX sedem episcopalem Giza Numburgum
translatam rogatu Hildwardi episcopi confirmat.*

Anno 1052.

[MANSI, *Concil.*, tom. XIX, col. 481.]

JOANNES episcopus, servus servorum Dei, dilecto
in Christo filio HILDWARDO sanctæ Numburgensis
Ecclesiæ episcopo, et omnibus successoribus tuis
perpetuam in Domino salutem.

Convenit apostolico moderamini pia religione pe-
tentibus benevola cooperatione succurrere, ac po-
scentium animis alacri devotione impertiri assensum.
Ex hoc enim lucri potissimum præmium a condi-
tore omnium Deo procul dubio promeremur, si ve-
nerabilia loca opportune ordinata et ad meliorem
per vos fuerint statum perducta. Sicut ergo, cha-
rissimi filii, tibi absentis rogatu filii nostri Christia-
nissimi imperatoris Conradi, et confratris nostri
Hugfredi Magdeburgensis archiepiscopi, nec non il-

ludæ tuæ consilio episcoporum et clericorum
nostrorum, sedem episcopalem de Giza in Nuem-
burg transferre concessimus. Ita nunc quoque tibi
præsenti cum clero tuo et dignioribus de populo et
nuntiiis prædicti imperatoris, et archiepiscopi con-
silio eorumdem archiepiscoporum et clericorum no-
strorum factum probamus, et tam tibi quam omni-
bus successoribus tuis perpetua stabilitate confirma-
mus. Quod enim secundum canones pro necessitate
sæpe factum fuisse legimus, nostris quoque tempo-
ribus fieri non prohibemus. Quoniam igitur cano-
nice, et communi consensu omnium ad quos attine-
bat, sedis tuæ translatio facta est, absque omni con-
tradictione universi successores tui a Numburgensi
clero, et populo eligantur, atque ad eundem titu-
lum regulariter consecrentur, et Magdeburgensibus
archiepiscopis, quorum dioccesim translatio non ex-
cedit, utpote metropolitanis suis omni pietatis devo-
tione sint subjecti. Hoc quoque communicato concilio
placet addere, quod Ecclesia Cithensis in hono-
rem beatorum apostolorum Petri et Pauli consecrata
non omnimodis negligatur, sed in loco clericorum
in Numburg transcuntium monachi vel canonici
substituantur, qui integrius stipendiis ejusdem ec-
clesiæ inibi Deo serviant, et sicut paciis filii matri
suæ Numburgensi Ecclesiæ in Domino semper de-
vote obediant. Si quis autem, quod minime credi-
mus, temeraria præsumptione contra hoc nostrum
apostolicum privilegium venire, aut in aliquo con-
traire præsumperit, seu violator exstiterit, sciat se,
auctoritate Dei omnipotentis et beati apostolorum
principis Petri, ac nostra, anathematis vinculo esse
innodatum, et a regno Dei alienum, atque cum Juda
traditore Domini nostri Jesu Christi socium futurum
inferno, excommunicationique subjaceat, donec re-
sipiscens ad satisfactionem et congruam emendationem
revertatur. Qui vero suo intuitu curator et ob-
servator hujus nostri apostolici privilegii exstiterit,
benedictionis gratiam, vitamque æternam, et æterni
regni gaudia a Domino percipere mereatur in sæcula
sæculorum. Amen.

XX.

*Epistola Joannis XIX pro monasterio S. Joannis
Angeriaci*

(Anno 1024-1033.)

[*Gallia Christiana*, tom. II, p. 466.]

JOANNES episcopus, servus servorum Dei, urbis
Romæ vicarius beatorum Petri et Pauli apostolorum,
omnibus archiepiscopis et episcopis Galliarum de-
gentibus, cum WILLELMO religioso duce Aquitano-
rum, et GOLFREDO comite Engolismæ civitatis commo-
randi; nec non ELIA comite Petragoricæ urbis de-
genti, simulque filiis Hugonis castro Leziniano ha-
bitantibus; itemque WILLELMO de Paterniaci, et
alio WILLELMO de Talamonte, pariter cum WILLELMO
vicecomite filio Kalonis de Castello-Oniaco, AIMERICO
de Talamonte, Willelmo de Suresniis, et ALBRUNO

Rogamus vos omnes, suprascripti seniores, et qui hic nomine tenus non sunt positi, vos vestrique successores, usque in perpetuum custodire hujus nostræ textus, videlicet ut monasterium sanctissimi ac beatissimi præcursoris et martyris Christi Joannis, et confessoris domini Reverentii, positorum in loco qui dicitur Angeriaco, ab hac præsentis die Kal. Maiarum, defendere, ac benigne tractetis cum religioso domno Aymerico ejusdem Patre loci, cum cuncta caterva monachorum a Deo sibi credita, ita venerari, sicut decet in omnibus, maxime tamen pro eo quod regulam sanctissimi Patris Benedicti inviolabiliter audivimus custodiri. Quapropter obnixè precamur et præcipiendo præcipimus ut nullus sit ab hac hora inantea usque in sæcula sæculorum res prædicti monasterii temerare [ausus], et quod absit! aliquid exinde auferre præsumat, nisi tantummodo ex consensu ejusdem loci Patris et omnium fratrum. Si quis autem hanc nostram assertionem custodire voluerit, habeat benedictionem a Filio S. Mariæ et a præcursore ejusdem Domini nostri Jesu Christi, et absolutus sit a B. Petro apostolo, et a me ejusdem pastoris vicario, ab omnibus peccatorum vinculis, etc. Vos autem valete et pro me orate.

XXI.

Epistola Joannis XIX papæ ad Guillelmum comitem.
(Circa an. 1030.)

[*Histoire générale du Languedoc tom. II, Preuves, pag. 185, ex Chronico ms. Amymerici de Peyrat. Biblioth. Colbert.*]

JOANNES episcopus, servus servorum Dei, domino GUILLELMO glorioso comiti, charissimam salutem et apostolicam benedictionem.

Mittimus ad tuam benignitatem veluti ad charissimum filium, ut audias nostram exhortationem, et benefacias monasterio sancti Petri de Moyssiaco, ut ipse beatus Petrus, qui est pastor et nutritor omnium fidelium, beneficiat de te cum a præsentis vita subtraxeris. Arnaldus Oddo vice comes Gasconie, miles tuus, possidet injuste duas ecclesias quæ pertinent jam dicto monasterio Sancti Petri; una est ædificata ad honorem sancti Martini, in loco qui dicitur Orriolo; alia sancti Saturnini, in Flamalingis. Manda Arnaldo ut reddat sancto Petro duas ecclesias cum omnibus pertinentiis illarum, ut fratres commorantes in prædicto monasterio habeant de eisdem ecclesiis quod rectum est, et propter tuam animam quotidie supplicent Domini clementiam, ut, cum per divinam vocationem de hac luce deporta-

beris ab angelis sanctis, æternam habeas requiem. Quod si non peregeris secundum quod tibi per præsentem epistolam transmisimus, ex auctoritate Petri apostoli scias te esse excommunicatum, ita ut in ecclesiam non ingrediaris, neque communionem accipi: s. Vale

XXII.

Joannis XIX epistola qua omnes e bonum facientes excitat ut in restituendam ecclesiam Magalonensem incumbant.

(Anno 1024-1033.)

[MANSI, *Concil. tom XIX, col. 570.*]

JOANNES episcopus, servus servorum Dei, omnibus bonum facientibus in Ecclesia Magalonensi, ad honorem apostolorum Petri et doctoris gentium Pauli dedicata et dedicanda, salutem charissimam, cum benedictione apostolica et absolute.

Supradictam Magalonensem ecclesiam, peccatis exigentibus, ad nihilum redactam audivimus, unde valde dolemus, quia Ecclesiarum desolatio Christianorum detrimentum esse dignoscitur. Ob hoc quidem tam Ecclesie supradictæ quam et omnibus circumcirca degentibus suggerere volumus Christianis ut in restauratione hujus ecclesie laborent: peccatorum namque suorum veniam et indulgentiam promereri a justo judice apostolica auctoritate spondemus, quicumque de propria hæreditate vel de propriis bonis offerendo, aut de beneficiis reddendo, ecclesiam supradictam relevare nisus fuerit. Nam unam et similem mercedem accipiet qui propria offeret, et qui beneficia ecclesiastica reddet in commune, et benedictione pariter et absolute apostolica fruatur. Quod si aliquis episcopus, vel cuiusque dignitatis honore, quod ibidem ablatum fuerit, pravo ingenio alienare, usurpare vel vendere voluerit, maledictione anathematis percussatur, habeaturque extraneus a Christianorum consortio et regno Dei. Hoc vero decretum firmari ab omnibus volumus episcopis, quos Arnaldus invitaverit, sicut nos fecisse inferius cognoscent. Bene valete. Aldericus Dei gratia Vercellensis episcopus. Reynaldus Dei gratia Papiensis episcopus. Petrus, quem dicunt episcopum sanctæ Rufinæ, subscribens firmavit. Ismundus archiepiscopus Ebredunensis firmavit. Oldericus episcopus Aurelianensis Ecclesie. Raymundus episcopus de Rende. Deodatus episcopus Lunensis firmavit. Alcuus Astensis firmavit. Vardinus Taurinensis firmavit. Bernardus Aggenensis firmavit. Deodatus episcopus Tholonensis firmavit. Petrus episcopus Massiliensis firmavit.